

Izvještaj o poslovanju

Društva sa ograničenom odgovornošću

"Crnogorski operator tržišta električne energije"- Podgorica

01.01.2018. - 31.12.2018. godine

I OSNOVNI PODACI

Društvo sa ograničenom odgovornošću "Crnogorski operator tržišta električne energije" – Podgorica (u daljem tekstu: Operator tržišta), je energetska subjekt koji je nosilac Licence za djelatnost Operatora tržišta električne energije (u daljem tekstu: Licenca). Licenca je izdata 22.12.2011. godine i upisana u registar izdatih licenci pod brojem L-E-013.

Operator tržišta je osnovan Odlukom Vlade Crne Gore, 16. decembra 2010. godine, u skladu sa Zakonom o energetici i Zakonom o privrednim društvima i registrovan je kao privredno društvo kod Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici 29.07.2011. godine.

Operator tržišta u skladu sa Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon), Licencom, Tržišnim pravilima i međunarodno preuzetim obavezama Vlade Crne Gore iz oblasti energetike, koje proističu iz međunarodnih propisa (direktiva 2009/72/EC, sporazum o Energetskoj zajednici i dr.), obavlja sljedeće djelatnosti:

1. organizovanje i upravljanje tržištem električne energije i
2. otkup električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije i njenu prodaju snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima.

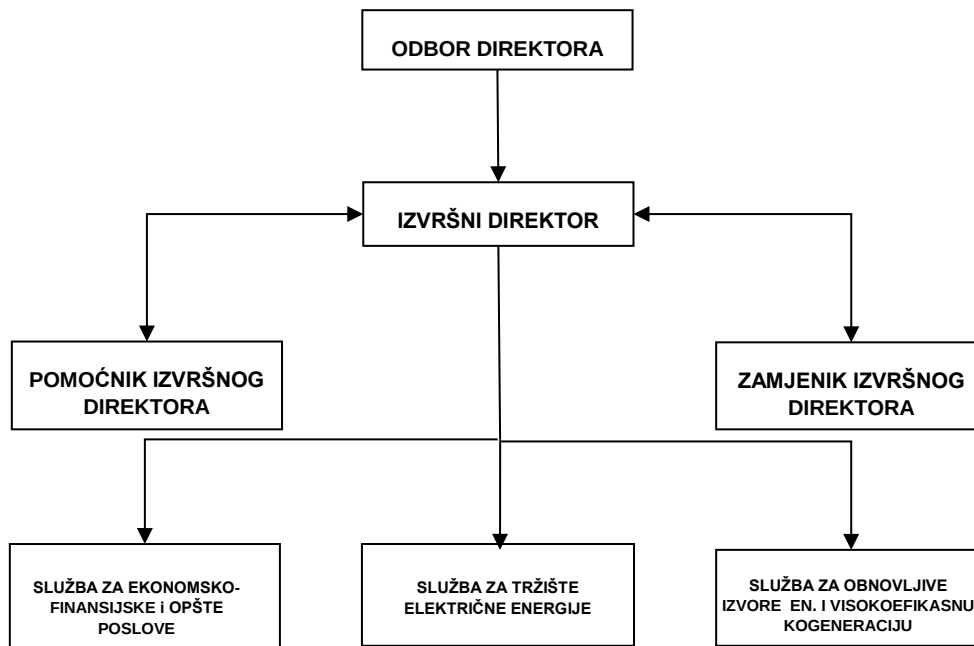
Osnovni kapital Operatora tržišta iznosi 10.000,00 €, a predstavlja novčani ulog osnivača društva - Vlade Crne Gore.

U cilju obezbjeđivanja neophodnog pravnog, organizacionog, operativnog i tehničkog okvira za formiranje i rad berze električne energije, trgovinu električnom energijom i posredovanje u trgovini električnom energijom, Vlada Crne Gore je, zaključcima od 17.06.2016. godine, obavezala Operatora tržišta da bude učesnik u osnivanju berze električne energije u Crnoj Gori sa Crnogorskim elektroprenosnim sistemom AD i Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić. Vlasnički udio Operatora tržišta u ovom privrednom društvu je 33,34% sa ukupnim dosadašnjim ulogom od 120.010,00 EUR-a. Berza električne energije registrovana je kod Centralnog registra privrednih subjekata u Podgorici 07.08.2017. godine.

1. Organizaciona struktura Operatora tržišta

Organizaciona struktura Operatora tržišta, sistematizacija radnih mjesta i broj potrebnih izvršilaca za obavljanje licencirane djelatnosti, utvrđuje se aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, shodno kojoj se i daje organizaciona struktura Operatora tržišta.

Slika br. 1. Organizaciona struktura Operatora tržišta na kraju 2018. godine

Registrovana djelatnost Operatora tržišta, utvrđena zakonom, Licencom i Statutom Operatora tržišta, realizuje se preko organizacionih jedinica:

- Službe za ekonomsko-finansijske i opšte poslove,
- Službe za tržište električne energije i
- Službe za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju.

1.1 U Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove sistematizovani su poslovi za devet izvršilaca. U Službi su na kraju 2018. godine bili zaposleni: šef službe, savjetnik za ekonomske poslove, savjetnik za pravne poslove, savjetnik za aplikativni softver, savjetnik za sistemsko održavanje hardvera, upisničar-arhivar i administrativno-tehnički sekretar, dok radna mjesta savjetnika za poslove računovodstva i službenika za javne nabavke i diplomiranog pravnika nisu bila popunjena.

U okviru Službe obavljaju se sljedeći poslovi:

- knjigovodstva, računovodstva i finansijski poslovi,
- platnog prometa, plaćanja i odnosa sa bankama,
- pripremanja analiza i izvještaja o ekonomsko-finansijskom poslovanju,
- pripremanja akata koje odobrava Agencija (iz oblasti finansija),
- praćenja, izrade i dostavljanja izvještaja koji proizlaze iz akata Operatora tržišta i Agencije,

- praćenja i primjene zakona i drugih propisa, davanja stručnih mišljenja o primjeni zakona, drugih propisa i opštih akata Operatora tržišta,
- iz radnih odnosa i po osnovu rada,
- javnih nabavki,
- koordiniranja i razvijanja djelatnosti upravljanja i razvoja informacionog sistema, uz istovremenu povezanost svih organizacionih djelova Operatora tržišta i obavljanje svih poslova iz oblasti informacionih tehnologija,
- obezbjeđivanja operativne povezanosti: garantovanje za spoljnu i unutrašnju operativnu povezanost informacionog sistema Operatora tržišta,
- dostavljanja podataka i saradnja sa Službom za tržište električne energije i Službom za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju u dijelu praćenja naplate faktura koje ispostavljaju ove službe,
- pisarnice, arhive, administrativno-tehničkih poslova i dr.

1.2 U Službi za tržište električne energije sistematizovani su poslovi za šest izvršilaca koliko je i bilo zaposlenih na kraju 2018. godine: šef službe, dva savjetnika za izradu kratkoročnih voznih redova, savjetnik za količinski obračun prometa električne energije i usluga, savjetnik za finansije i savjetnik za dugoročno planiranje i razvoj tržišta.

U Službi se obavljaju poslovi vezani za prijem učesnika na tržište električne energije (kontrola priložene dokumentacije, donošenje odluke o prijemu, zaključivanje ugovora, registracija učesnika i dalje praćenje njihovih aktivnosti na tržištu), izrada okvirnog voznog reda (u satnoj rezoluciji, na osnovu pojedinačnih voznih redova prijavljenih od strane učesnika na tržištu odgovornih za prijavu putem ESS platforme i/ili podataka iz evidentiranih bilateralnih ugovora), ažuriranje podataka o učesnicima na tržištu i balansno odgovornim subjektima/balansnim grupama. U koordinaciji sa ostalim službama Operatora tržišta, izrađuju se mjesečni i godišnji izvještaji, održava se saradnja sa ostalim energetskim subjektima u Crnoj Gori iz domena djelatnosti Službe, vrši se količinski i finansijski obračun odstupanja balansno odgovornih subjekata i nosilaca balansne odgovornosti balansnih grupa, prati se izdavanje i naplata faktura, prate se dešavanja na ostalim tržištima električne energije u Evropi, uspostavlja se saradnja sa operatorima tržišta i berzama električne energije iz zemalja regiona i šire i dr.

1.3 U Službi za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju sistematizovani su poslovi za tri izvršioca: šef službe, savjetnik za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju i savjetnik za finansije. U Službi su na kraju 2018. godine bila zaposlena dva izvršioca: savjetnik za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju i savjetnik za finansije.

U Službi se obavljaju poslovi vezani za: prijem učesnika na tržište električne energije u statusu proizvođača, prijem dnevnih planova proizvodnje povlašćenih proizvođača (proizvođači koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije), izradu voznog reda za povlašćene proizvođače, izračunavanje proporcionalnog udjela snabdjevača i

kupaca samosnabdjevača za kupovinu električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača, utvrđivanje podsticajnih cijena za otkup električne energije od povlašćenih proizvođača u skladu sa podzakonskim aktima Vlade Crne Gore, način mjerenja i očitavanje proizvedene električne energije, prenos garancija porijekla na snabdjevače i kupce samosnabdjevače, praćenje debalansa koji izazivaju povlašćeni proizvođači, plaćanje računa za proizvedenu električnu energiju povlašćenim proizvođačima, izrada faktura za snabdjevače i kupce samosnabdjevače za proporcionalni udio kupljene električne energije, praćenje stanja u fondu za obnovljive izvore energije i visokoeffikasnu kogeneraciju i dr.

Van organizacionih jedinica sistematizovani su poslovi: izvršnog direktora, zamjenika izvršnog direktora i pomoćnika izvršnog direktora.

2. Ljudski resursi

Na kraju 2018.godine u Operatoru tržišta je bilo 17 zaposlenih, od čega je 15 zaposlenih sa visokim, jedan sa višim i jedan sa srednjim obrazovanjem.

Tabela br. 1: Podaci o broju zaposlenih u Operatoru tržišta na kraju 2018. godine

<i>Kvalifikacija zaposlenih</i>	<i>Broj zaposlenih sa punim radnim vremenom</i>
VSS dipl.el. ing, dipl.ecc, dipl.pravnik	15
VŠS	1
SSS	1
UKUPNO	17

II POSLOVNE AKTIVNOSTI U 2018. GODINI

1. Ekonomski i pravni poslovi i funkcionalnost informacionog sistema

U Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove, obavljani su poslovi iz informatičke, ekonomske i pravne oblasti i opšti administrativni poslovi.

U okviru Službe omogućavano je nesmetano funkcionisanje informacionog sistema Operatora tržišta, a obavljani su i poslovi računovodstva i drugi finansijski poslovi, poslovi sprovođenja postupaka javnih nabavki, poslovi praćenja i primjene zakona i drugih propisa, pravni i kadrovski poslovi, odnosi sa Agencijom, opšti administrativni poslovi i dr.

Hardverski i softverski resursi Operatora tržišta na kraju 2018. godine su:

- 1) dvadeset dvije radne stanice,
- 2) jedanaest printera: HP LaserJet M1536dnf MFP, Lexmark C746n, Lexmark MX410 Series, Lexmark MX410 Series, HP LaserJet Pro MFP M125-M126, HP LaserJet Pro 400 M401dn, HP LaserJet 1018, HP LaserJet 1320, HP LaserJet 1020, HP LaserJet Professional P1102, HP LaserJet Pro MFP M277dw,
- 3) eksterni HDD StoreJet Transcend USB Device 1TB, eksterni HDD StoreJet Transcend USB Device 2TB,
- 4) CISCO1921-SEC/K9, S190UK9-15104M, EHWIC-3G-HSPA-U, 3G-ANTM1919D, CAB-ACE, ACS-1900-RM-19, SL-19-IPB-K9, SL-19-SEC-K9, Huawei ONT,
- 5) 3 fizička servera (HP Proliant DL380p G8 (Principal), HP Proliant DL360 G7 (Mirror) i HP Proliant DL360 Gen9 (Local Testing Server)).

Krajem 2018. godine završena je nadogradnja Market Management Scheduling sistema koja se odnosi na novoimplementirane softverske module BILATERAL AGREEMENTS i CONTRACTS.

Platforma i njena nadogradnja

Kako bi se obezbijedilo pouzdano i stabilno funkcionisanje informacionog sistema na kome počiva rad Operatora tržišta, neophodna je primjena savremenih tehnologija u cilju održavanja stepena kvaliteta operativnih aktivnosti, automatizacije poslovnih procesa i prilagođenja MMS sistema (engl. Market Management System) konstantnim potrebama i tehničkim zahtjevima tržišta električne energije. Funkcionalnosti MMS sistema predstavljaju preduslov i osnovni alat za ispunjenje dijela operativnih zahtjeva koji se odnose na Operatora tržišta električne energije, a koji su propisani Zakonom i Tržišnim pravilima. Stoga, neophodno je adekvatno održavanje postojećih funkcionalnosti, kao i kontinualan razvoj i usaglašavanje postojećih programskih modula MMS sistema sa standardima i tehničkim zahtjevima koje postavljaju međunarodne organizacije za standardizaciju evropske elektroenergetске mreže, a sve u cilju nesmetanog odvijanja poslovnih aktivnosti kojima je navedeno aplikativno rješenje namijenjeno.

Funkcionalnosti MMS sistema

Slijedi kratak pregled i opis radnih procesa usko vezanih za rad Operatora tržišta kroz MMS sistem u fazama planiranja, kao i onih nakon realnog vremena – obračun i poravnanje odstupanja. MMS sistem podrazumijeva sledeće procese i programske module:

- 1) Bilateralni ugovori (engl. Bilateral Agreements) (novoimplementirani modul) – faza prijave bilateralnih ugovora (elektronski formular za bilateralni ugovor sadrži sledeće podatke: podatke o ugovornim stranama, naziv ugovorne strane koja je odgovorna za prijavu,

verifikaciju ugovora od strane obje ugovorne strane, potvrdu operatora prenosnog sistema za pristup sistemu, primopredajna mjesta, satnu dinamiku potrošnje, proizvodnje, prodaje, odnosno kupovine na primopredajnim mjestima u MWh/h, datum i čas početka i završetka isporuke električne energije iz bilateralnog ugovora, potvrdu operatora prenosnog sistema o dodijeljenom kapacitetu za prekogranični prenos ugovorene količine električne energije),

- 2) Nominacija (engl. Nomination) – faza identifikacije i unosa dan unaprijed (engl. day-ahead) voznih redova (navedena faza omogućava ručni unos, potom unos u XLS, XLSX ili XML formatu (uvoz podataka prema ENTSO-E Scheduling System (ESS) standardu/formatu), kao i provjeru tehničke ispravnosti plana),
- 3) ESS proces – faza planiranja, koja obuhvata sledeće procese: prijem, verifikaciju tehničke ispravnosti, provjeru tehničke izvodljivosti plana, kao i obavještenje o statusu prijavljenih planova (validacija uvoza prema ESS standardu, koja podrazumijeva izvještaje: Acknowledgement, Anomaly i Confirmation status),
- 4) Transakcije (engl. Transactions) – provjera ispravnosti prijavljenih transakcija,
- 5) MVD – uvoz podataka prema MVD formatu (uvoz mjerenja),
- 6) Izrada i upravljanje portfolijima za uvid u kalkulaciju bilansa odgovarajućeg tipa domena: kontrolnog bloka, kontrolne oblasti, balansne grupe/podgrupe (kalkulacije uključuju Matching i Equations algoritme),
- 7) Proces poravnanja (engl. Settlement Process) – faza obračuna pod kojom se podrazumijeva proces upoređivanja usaglašenih planova sa realizacijom (uključuje složene Equations algoritme i stored procedure), kao i obračun odstupanja,
- 8) Ugovori (engl. Contracts) (novoimplementirani modul) – unos i lista svih ugovora između učesnika na tržištu (detalji ugovora u skladu sa nestandardnom formom ugovora za izvještavanje),
- 9) Analitički alati, Feedback izveštaji, komandna/kontrolna tabla, nominovanje prava, podešavanja (engl. Analytics tools, Feedback reports, Dashboard, Nomination Rights, Settings).

Tehnički parametri

- 1) očekivani broj simultanih učesnika do 100 (platforma podržava do 100 simultano aktivnih korisnika),
- 2) odziv elektronskog procesiranja podataka do tri sekunde,
- 3) veza između modula i relacije baze podataka osigurava da prenos podataka bude raspoloživ na automatski i ručni način do baze podataka,
- 4) baza prima podatke za zadati datum ili vremenski period u 15-ominutnoj i 60-ominutnoj rezoluciji (nakon završenog procesa uvoza i verifikacije podataka, usaglašene i obračunske vrijednosti se arhiviraju u bazi u odgovarajućim formatima, radi formiranja izvještaja),
- 5) tehnologija MS SQL, NET,
- 6) portal za login eksternih korisnika preko SSL-a (engl. Secure Socket Layer - SSL),
- 7) redudansa iz operativne pouzdanosti: redundantni aplikativni server i baza u mirroring implementaciji,
- 8) implementirana rješenja pouzdana i modularna,
- 9) razmjena podataka sa drugim subjektima u skladu sa postojećim mehanizmima razmjene i standardima,
- 10) korisničke i administratorske forme sadrže jasne komande za elektronsko procesiranje u skladu sa standardnim terminima na engleskom jeziku,
- 11) forme za podešavanje svih funkcionalnosti, koje se odnose na upotrebu modula.

Implementacija REMIT Direktive u Operatoru tržišta

Operator tržišta, obavljajući aktivnosti propisane Zakonom i Tržišnim pravilima, je subjekt kojem se dostavljaju transakcije zaključene na bilateralnom internom i eksternom dan unaprijed tržištu Crne Gore. Na taj način već posjeduje većinu podataka zahtijevanih REMIT-om, a koji se tiču dan unaprijed nestandardnih ugovora. Prilikom posljednjeg ažuriranja softvera za evidentiranje bilateralnih ugovora koji Operator tržišta posjeduje ispoštovani su i zahtjevi ACER-a za nestandardne ugovore što predstavlja početni korak ka primjeni REMIT-a u Operatoru tržišta u svrhu REMIT izvještavanja prema Udruženju za saradnju energetske regulatora (engl. Agency for the Cooperation of Energy Regulators - ACER) i njegovom ARIS sistemu u ime tržišnih učesnika.

REMIT omogućava transparentnija i pouzdanija veleprodajna energetska tržišta. Takođe, Agenciji i regulatornim tijelima omogućuje detaljniji uvid u aktivnosti trgovanja na energetskom tržištu. Dugoročno, navedeno bi trebalo dovesti do efikasnijeg regulatornog okvira za podsticanje likvidnih veleprodajnih energetskih tržišta, koji su preduslov za konkurentne cijene električne energije. Softver za evidentiranje bilateralnih ugovora koji Operator tržišta posjeduje, ažuriran je u skladu sa zahtjevima ACER-a za nestandardne ugovore u dijelu koji se odnosi na detalje o ugovornim stranama, ugovoru, transakciji, profilu isporuke i statusu izvještaja, dok će primjena REMIT direktive u potpunosti biti sprovedena kroz poseban projekat. Dalji koraci ka primjeni REMIT-a u Operatoru tržišta su dobijanje statusa RRM-a, odnosno ovlašćenja za dostavljanje podataka prema ARIS sistemu. Dobijanje statusa RRM-a, predstavljalo bi značajan korak ka primjeni REMIT-a u Crnoj Gori. Dalji koraci biće usklađeni sa izmjenom zakonodavstva, kao i sa aktivnostima Agencije.

MMS sistem nakon puštanja u rad novoimplementiranih rješenja

Nakon završene nadogradnje MMS sistema koja se odnosi na bilateralne ugovore (engl. Bilateral agreements), kao i na pomenuti modul ugovori (engl. Contracts) za unos detalja o ugovoru između učesnika na tržištu, uspjehnog testiranja novoimplementiranih aplikativnih rješenja, Operator tržišta se nalazi na putu ka ispunjenju postavljenih ciljeva u pogledu ispunjenja zahtjeva za sticanje RRM statusa. U svrhu REMIT izvještavanja prema ACER-u i njegovom ARIS sistemu u ime tržišnih učesnika, odnosno potencijalne mogućnosti sticanja RRM statusa, Operator tržišta ima u planu da sprovede posebne aktivnosti u sklopu planiranog projekta razvoja informacionog sistema i nadogradnje postojećeg MMS-a, koji je uvršten u Strategiju razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine (Akcioni plan za implementaciju Strategije za period 2016.-2020.).

Principal i Mirror serveri radili su u potpunoj redundansi i na taj način obezbjeđivali visoku dostupnost i neprestan rad informacionog sistema u slučaju eventualnog kvara na Principal serveru. Rad servera u redundansi, kontinuiran paralelan rad i uslovi za besprekidno napajanje električnom energijom hardverske infrastrukture su aksiom za siguran rad cjelokupnog informacionog sistema, koji je ispoštovan.

Postojeći resursi obezbjeđuju stabilnu funkcionalnost i pouzdanost rada osnovne aplikacije Operatora tržišta. Kontinuiran rad na osavremenjavanju IT kapaciteta je dio stalne pažnje i aktivnosti menadžmenta i zaposlenih u Operatoru tržišta.

Web stranica www.cotee.me nastavlja da doprinosi transparentnosti rada Operatora tržišta.

2. Organizovanje i upravljanje tržištem električne energije

Služba za tržište električne energije je uskladila i dopunila pojedine procedure u radu u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima.

U 2018. godini, u operativnom upravljanju tržištem električne energije u Crnoj Gori, urađeno je sledeće:

- pripremljene su podloge i pružena adekvatna logistika proizvođaču softvera Koroni za dogradnju aplikacije za evidencije bilateralnih ugovora,
- obavljen je godišnji pregled dokumentacije učesnika na tržištu,
- promijenjeni su obrasci Zahtjeva za prijem na tržište i za dodjelu statusa nosioca balansne odgovornosti u cilju rasterećenja potencijalnih učesnika na tržištu u pogledu dostavljanja potrebne dokumentacije,
- Inicirana je intenzivnija saradnja sa Operatorom distributivnog sistema (CEDIS) i pokrenuto pitanje potpisivanja Ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji između CEDIS-a i Operatora tržišta.

Operator tržišta je tokom 2018. godine u potpunosti obavio ključne poslove iz oblasti funkcionisanja tržišta električne energije u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom, Tržišnim pravilima i Licencom.

Urađene su promjene u evidenciji učesnika na tržištu i svi subjekti koji su iskazali interesovanje za učešće na tržištu i ispunili potrebne, propisima utvrđene uslove, završili su proces registracije.

Slijede tabele sa podacima o: količinama uvezene i izvezeno električne energije, električne energije proizvedene u Crnoj Gori, potrošnji električne energije u Crnoj Gori, količinskim i finansijskim pokazateljima balansnog mehanizma i cijenama balansne električne energije u Crnoj Gori za 2018. godinu.

**Tabela br. 2 : Podaci o razmjeni električne energije sa okolnim elektroenergetskim sistemima za
2018. godinu**

Mjesec	CG Primljeno	CG Predato	CG Razmjena BiH	CG Primljeno Srbija	CG Predato Srbija	CG Razmjena Srbija	CG Primljeno Albanija	CG Predato Albanij	CG Razmjena Albanija	CG Razmjena
	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh
Januar	190.331	47.829	142.502	24.944	158.507	-133.563	20.328	97.093	-76.765	-67.826
Februar	43.153	173.633	-129.827	9.152	164.442	-155.290	136.206	9.736	126.470	-158.647
Mart	65.535	184.497	-118.258	4.136	233.515	-229.379	168.000	6.135	161.864	-185.772
April	32.024	187.222	-154.595	28.772	106.875	-78.103	152.683	6.433	146.250	-86.449
Maj	44.228	134.269	-89.557	69.078	59.678	9.400	141.981	10.326	131.654	51.498
Jun	65.968	67.305	-861	87.095	53.048	34.047	31.315	39.309	-7.994	25.192
Jul	86.656	62.208	24.907	117.447	19.088	98.359	17.910	93.481	-75.572	47.694
Avgust	76.730	94.353	-17.146	146.164	31.196	114.968	26.100	46.502	-20.402	77.420
Septembar	50.176	58.180	-7.571	89.347	50.305	39.042	36.260	21.560	14.700	46.171
Oktobar	120.329	52.633	67.696	98.664	64.406	34.257	11.093	93.278	-82.185	19.769
Novembar	217.594	19.686	197.907	56.138	81.540	-25.402	328	180.352	-180.024	-7.519
Decembar	254.271	29.683	224.588	40.152	120.893	-80.741	711	164.528	-163.816	-19.970
Ukupno	1.246.997	1.111.499	139.786	771.089	1.143.494	-372.404	742.914	768.734	-25.820	-258.438

Tabela br. 3 : Podaci o proizvodnji električne energije u Crnoj Gori za 2018. godinu

	CG Proizvodnja iz konvencionalnih izvora(HE,TE)- Prenosna mreža	Proizvodnja OIE Prenosna mreža	CG Proizvodnja Prenosna mreža - ukupno	Proizvodnja OIE Distributivna mreža – feed-in tarifa
Mjesec	MWh	MWh	MWh	MWh
Januar	370.972	17.171	388.143	6.023
Februar	440.570	16.108	456.678	8.109
Mart	474.868	175.66	492.434	12.489
April	309.749	11.589	321.338	13.776
Maj	177.022	7.865	184.887	13.263
Jun	217.502	12.469	229.970	9.477
Jul	241.494	11.851	253.345	7.024
Avgust	249.465	5.762	255.227	3.793
Septembar	203.531	13.239	216.769	995
Oktobar	212.238	14.299	226.537	329
Novembar	257.159	12.887	270.046	2.964
Decembar	325.354	21.463	346.817	4.758
Ukupno	3.479.923	162.268	3.642.191	83.001

Tabela br. 4: Podaci o potrošnji električne energije u Crnoj Gori za 2018. godinu

Mjesec	Velepotrosnja prenosna mreža	Prenos gubici	Distribucija primila	Distribucija predala	Distributivna razmjena	Distribucija - predato potrošačima	Distribucija gubici
	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh
Januar	59.549	13.031	248.691	119	249.185	213.657	41.551
Februar	54.638	14.831	230.425	1.253	229.721	199.115	38.715
Mart	60.224	15.683	235.303	3.872	231.973	206.437	38.025
April	57.549	11.996	172.257	6.149	166.482	159.285	20.974
Maj	60.114	9.512	172.768	5.231	167.953	161.327	19.888
Jun	58.798	9.258	190.099	2.432	188.114	174.854	22.737
Jul	59.740	11.942	230.452	606	230.373	208.095	29.302
Avgust	60.466	14.101	258.551	73	259.037	228.121	34.710
Septembar	54.030	8.663	200.630	0	201.083	179.907	22.171
Oktobar	50.374	8.746	186.783	2	187.186	165.006	22.509
Novembar	49.358	10.378	202.929	593	202.791	175.975	29.780
Decembar	51.737	12.913	261.668	88	262.197	223.601	43.354
Ukupno	676.576	141.056	2.590.557	20.420	2.576.094	2.081.723	363.717

Tabela br. 5: Podaci o električnoj energiji u procesu balansiranja prenosnog sistema u Crnoj Gori za 2018. godinu

Mjesec	Debalans predato sistemu	Debalans uzeto iz sistema	Sekundarna regulacija +	Sekundarna regulacija -	Tercijerna regulacija +	Tercijerna regulacija -	Balansna energija iz drugih sistema	Balansna energija data drugim sistemima	Kompensacije u +	Kompensacije u -
	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh
Januar	3.470	3.154	1.890	4.544	678	1.945	160	100	1.118	1.546
Februar	4.012	3.939	781	1.588	118	1.812	60	0	936	630
Mart	5.499	7.427	145	111	996	1.465	0	480	1.734	789
April	5.731	3.847	298	2.049	134	1.221	0	0	4.280	835
Maj	1.545	2.164	1.049	5.653	17	275	0	0	1.303	619
Jun	4.696	2.251	1.154	2.573	90	911	0	0	1.088	1.985
Jul	4.015	3.306	896	996	438	711	0	0	874	1.755
Avgust	3.572	4.090	0	0	180	2.103	156	0	1.170	1.207
Septembar	5.085	2.904	231	1.461	55	1.131	0	0	1.623	893
Oktobar	3.617	2.586	352	2.371	21	1.755	0	0	2.910	305
Novembar	3.332	3.052	926	2.133	2.146	1.167	1.100	120	1.738	8
Decembar	5.534	2.052	2.007	3.352	296	1.032	210	0	1.784	0
Ukupno	50.109	40.773	9.729	26.832	5.167	15.528	1.686	700	20.558	10.572

Tabela br. 6: Finansijski pokazatelji prihoda i troškova u procesu balansiranja prenosnog sistema u
Crnoj Gori za 2018. godinu

Mjesec	Prihodi terc. regulacija	Prihodi sek. regulacija	Ostvareni prihodi od kompenzacije	Ostvareni Prihodi od prodaje bal.	Ostvareni prihodi ukupno	Troškovi terc. regulacija	Troškovi sek. regulacija	Ostvareni troškovi za kompenzaciju	Ostvareni troškovi za kupovinu bal.	Ostvareni troškovi ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Januar	63.057	141.686	41.742	0	246.484	116.657	41.695	46.240	0	204.593
Februar	54.373	47.648	15.750	0	117.771	46.843	7.650	38.713	0	93.206
Mart	43.941	3.343	23.670	0	70.954	8.714	59.755	71.718	0	140.187
April	42.726	71.723	20.875	0	135.324	20.870	9.368	164.028	0	194.267
Maj	9.610	197.863	15.475	0	222.948	73.437	1.167	53.892	0	128.496
Jun	31.894	90.044	63.933	0	185.871	80.784	6.265	45.000	0	132.049
Jul	24.894	34.856	61.425	0	121.175	62.738	30.683	36.149	0	129.570
Avgust	73.596	0	42.245	0	115.841	0	12.565	48.391	0	60.956
Septembar	39.600	51.126	31.255	0	121.980	16.158	3.850	67.127	0	87.136
Oktobar	61.437	82.976	7.625	0	152.038	24.647	1.447	120.358	0	146.452
Novembar	40.833	74.667	200	12	115.712	64.825	150.232	71.884	92.887	379.827
Decembar	36.120	117.325	0	0	153.445	140.455	20.703	73.786	21.716	256.660
Ukupno	522.080	913.256	324.195	12	1.759.542	656.130	345.379	837.286	114.602	1.953.398

Tabela br. 7: Pokazatelji cijena balansne električne energije u Crnoj Gori za 2018. godinu

CG Cijena odstupanja po mjesecima i prosječna za 2018. godinu	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Prosjek 2018
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
	34,22	18,05	35,85	28,46	37,22	34,92	31,57
	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	
	27,57	20,79	19,70	24,45	40,14	56,05	

Na tržištu električne energije u Crnoj Gori trenutno učestvuje 39 učesnika, od čega su 32 trgovci, 3 snabdjevači i po jedan kupac samosnabdjevač, proizvođač, operator prenosnog sistema i operator distributivnog sistema.

Softverska platforma Operatora tržišta u potpunosti i pouzdano obavlja poslove prijema, izrade i razmjene voznih redova, količinski obračun odstupanja predaje i prijema električne energije od voznih redova i finansijski obračun utvrđenih količinskih odstupanja.

Operator tržišta još uvijek nije kompletirao svoj informacioni sistem u skladu sa planiranim projekcijama, kojima je definisan razvoj informacionog sistema.

Aktivnosti koje su se tokom 2018. godine sprovodile na primjeni balansnog mehanizma su rezultirale finansijskim poravnanjem balansnog obračuna svih balansno odgovornih subjekata i nosioca balansne odgovornosti balansnih grupa. Tokom 2018. godine nije bilo prigovora balansno odgovornih subjekata i nosioca balansne odgovornosti balansnih grupa na količinske i finansijske obračune koje je sprovodio Operator tržišta, što ilustruje kompetentnost Operatora tržišta u oblasti operativnog vođenja i upravljanja tržištem električne energije, operativnog planiranja i sprovođenja balansnog mehanizma, a istovremeno potvrđuje kvalitet performansi softverske aplikacije.

Ono što je potreba Službe i što se apostrofira je nabavka potrebne hardverske opreme i unapređenje i proširenje softverskih rješenja. Regulatorno dozvoljenim prihodom za 2018. godinu, nijesu bila odobrena finansijska sredstva za ovu namjenu.

3. Obnovljivi izvori električne energije - povlašćeni proizvođači

Zakon, Tržišna pravila kao i Uredbe vezane za obnovljive izvore energije, definišu obaveze Operatora tržišta u funkciji operacionalizacije strategije razvoja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije. U Operatoru tržišta - Službi za obnovljive izvore energije i visokoeфикаsnu kogeneraciju je formirana prateća infrastruktura i potrebna dokumentaciona osnova da se i ova značajna funkcija može uspješno realizovati.

Na kraju 2018. godine 7 pravnih lica je imalo status povlašćenog proizvođača: u pogonu je bilo 13 malih hidroelektrana koje su u vlasništvu 6 povlašćenih proizvođača, kao i vjetroelektrana u vlasništvu jednog povlašćenog proizvođača, i to:

1. DOO Hidroenergija Montenegro - mHE Jezerštica, mHE Bistrica, mHE Orah, mHE Rmuš, mHE Spaljevići i mHE Šekular,
2. DOO "Synergy" - mHE Vrelo,
3. DOO "Ilgma energy" - mHE Bradavec i mHE Piševska rijeka,
4. DOO "Kronor" - mHE Jara i mHE Babino polje,
5. DOO "Hydro Bistrica" - mHE Bistrica Majstorovina,
6. DOO "Nord energy" - mHE Šeremet potok,
7. DOO "Krnovo green energy" - VE Krnovo.

U odnosu na 2017. godinu, broj proizvodnih objekata u 2018. godini uvećan je za 2 i to: mHE Bistrica Majstorovina, u vlasništvu DOO "Hydro Bistrica" i mHE Šeremet potok, u vlasništvu DOO "Nord energy". Proizvodnja ovih objekata je prikazana u sledećoj tabeli.

Tabela br. 8: Proizvodnja električne energije u objektima povlašćenih proizvođača tokom 2018. godine

<i>PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE U OBJEKTIMA POVLAŠĆENIH PROIZVOĐAČA U 2018. GODINI</i>													
PROIZVODNI OBJEKAT	JANUAR	FEBRUAR	MART	APRIL	MAJ	JUN	JUL	AVGUST	SEPTEMBAR	OKTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR	UKUPNO (kWh)
mHE JEZERŠTICA	102.158	112.928	153.730	191.569	191.548	187.745	153.295	55.439	0	7	57.370	109.010	1.314.799
mHE BISTRICA	2.214.598	2.330.775	3.465.746	3.817.107	3.233.530	1.555.237	1.066.253	333.623	0	0	328.223	1.040.511	19.385.603
mHE ORAH	346.489	410.591	684.139	748.423	599.053	439.551	526.740	243.401	5.135	0	104.928	217.464	4.325.914
mHE RMUŠ	135.433	167.036	334.123	370.034	260.177	208.965	230.394	105.074	41	11	64.218	96.634	1.972.140
mHE SPALJEVIĆI	129.768	157.741	362.577	464.970	353.631	195.594	223.507	76.942	0	0	26.315	79.526	2.070.571
mHE VRELO	358.264	325.843	376.646	363.030	210.294	253.613	215.488	144.974	44.695	7	96.460	237.594	2.626.908
mHE BRADAVEC	232.020	304.892	551.707	611.795	599.581	536.550	331.006	168.849	85.459	61.676	247.380	332.787	4.063.702
mHE ŠEKULAR	527.411	662.293	1.120.965	1.178.188	786.558	573.959	658.304	288.230	33.967	0	114.570	258.812	6.203.257
mHE JARA	940.764	1.505.008	2.738.529	3.279.790	3.524.457	2.546.979	1.418.119	954.835	275.697	159.136	970.371	938.837	19.252.522
mHE BABINO POLJE	305.573	548.875	1.066.492	1.590.863	1.730.725	1.262.644	672.228	422.093	113.587	50.879	415.055	362.081	8.541.095
mHE PIŠEVSKA RIJEKA	244.574	310.288	543.986	645.113	326.952	281.194	321.605	184.707	72.663	37.238	52.098	129.957	3.150.375
mHE BISTRICA MAJSTOROVINA	485.272	1.273.499	1.088.594	519.205	1.442.909	1.434.842	1.207.840	678.977	291.093	764	359.857	741.694	9.524.546
mHE ŠEREMET POTOK	0	0	0	0	0	0	0	137.773	73.012	19.415	125.060	215.266	570.526
mHE UKUPNO	6.022.324	8.109.769	12.487.234	13.780.087	13.259.415	9.476.873	7.024.779	3.794.917	995.349	329.133	2.961.905	4.760.173	83.001.958
VE KRNOVO	17.171.105	16.107.927	17.565.620	11.588.660	7.864.428	12.468.390	11.850.680	5.762.097	13.238.528	14.298.537	12.887.309	20.822.307	161.625.588
UKUPNO	23.193.429	24.217.696	30.052.854	25.368.747	21.123.843	21.945.263	18.875.459	9.557.014	14.233.877	14.627.670	15.849.214	25.582.480	244.627.546

Na kraju 2018. godine Operator tržišta je imao 2 zaključena Ugovora o kupoprodaji proporcionalnog udjela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača i to: sa EPCG AD Nikšić kao snabdjevačem i sa „UNIPROM“DOO kao kupcem samosnabdjevačem za potrebe Kombinata aluminijuma Podgorica. Uspješno je funkcionisao uspostavljeni sistem prenosa garancija porijekla (Agencija) i sistem pratećih finansijskih transakcija.

U skladu sa zakonom postoje i Ugovori o otkupu električne energije od povlašćenih proizvođača (14 ugovora, za svaki proizvodni objekat) i više Ugovora o učestvovanju na tržištu električne energije, koji se zaključuju za svakog učesnika na tržištu električne energije koji ima status povlašćenog proizvođača ili namjerava to da postane.

Tabela br. 9: Mjesečno učešće snabdjevača i kupca samosnabdjevača u kupovini električne energije iz OIE od Operatora tržišta tokom 2018. godine

2018	EPCG	UNIPROM	UKUPNO PREUZETA ELEKTRIČNA ENERGIJA OD Operatora tržišta
januar	14.830.042 kWh	3.803.077 kWh	18.633.119 kWh
februar	17.366.918 kWh	3.971.053 kWh	21.337.971 kWh
mart	23.449.201 kWh	5.574.439 kWh	29.023.640 kWh
april	18.763.059 kWh	4.226.298 kWh	22.989.357 kWh
maj	15.476.660 kWh	3.772.399 kWh	19.249.059 kWh
jun	14.245.178 kWh	4.380.421 kWh	18.625.599 kWh
jul	12.669.532 kWh	4.073.661 kWh	16.743.193 kWh
avgust	8.247.112 kWh	2.406.530 kWh	10.653.642 kWh
septembar	9.925.815 kWh	2.513.193 kWh	12.439.008 kWh
oktobar	12.493.739 kWh	2.874.062 kWh	15.367.801 kWh
novembar	14.198.054 kWh	3.655.991 kWh	17.854.045 kWh
decembar	18.172.745 kWh	4.656.106 kWh	22.828.851 kWh
UKUPNO	179.838.030 kWh	45.907.255 kWh	225.745.285 kWh

Po osnovu zaključenih Ugovora sa snabdjevačem i kupcem samosnabdjevačem i u skladu sa zakonskom obavezom i Tržišnim pravilima, Operator tržišta je izdao fakture snabdjevaču EPCG-u u ukupnom iznosu od **18.076.651,22 EUR-a (21.872.747,98 EUR-a sa PDV-om)**, a „UNIPROM“DOO, kao kupcu samosnabdjevaču, u ukupnom iznosu od **1.825.291,99 EUR-a (2.208.603,31 EUR-a sa PDV-om)**.

Po osnovu debalansa elektroenergetskog sistema Crne Gore koji su izazvali povlašćeni proizvođači, u 2018. godini fond za OIE je uvećan za **129.272,42 EUR-a**. Sredstva u fondu za OIE na kraju 2018. godine koja se prenose u 2019. godinu iznose **2.020.682,67 EUR-a**.

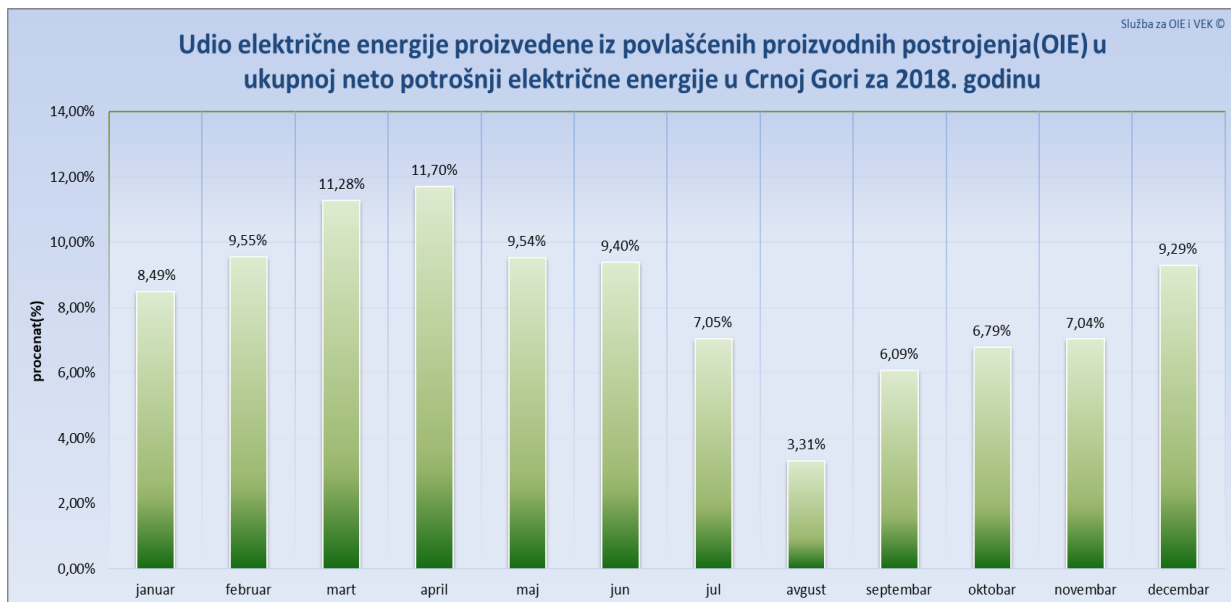
U skladu sa zakonskom obavezom tokom 2018. godine od povlašćenih proizvođača je otkupljena električna energija u ukupnoj vrijednosti od **22.851.497,67 EUR-a** bez PDV-a (ili 27.650.312,18 EUR-a sa PDV-om). Procentualni udio u proizvodnji električne energije je prikazan na slici br. 2:

Slika br. 2: Procentualno učešće u proizvodnji po vrsti obnovljivog izvora u 2018. godini

Primjetan je rast udjela proizvodnje električne energije iz obnovljivijih izvora energije u ukupnoj potrošnji električne i svih drugih oblika energije, koji vodi ka ispunjenju nacionalnog cilja za obnovljive izvore energije.

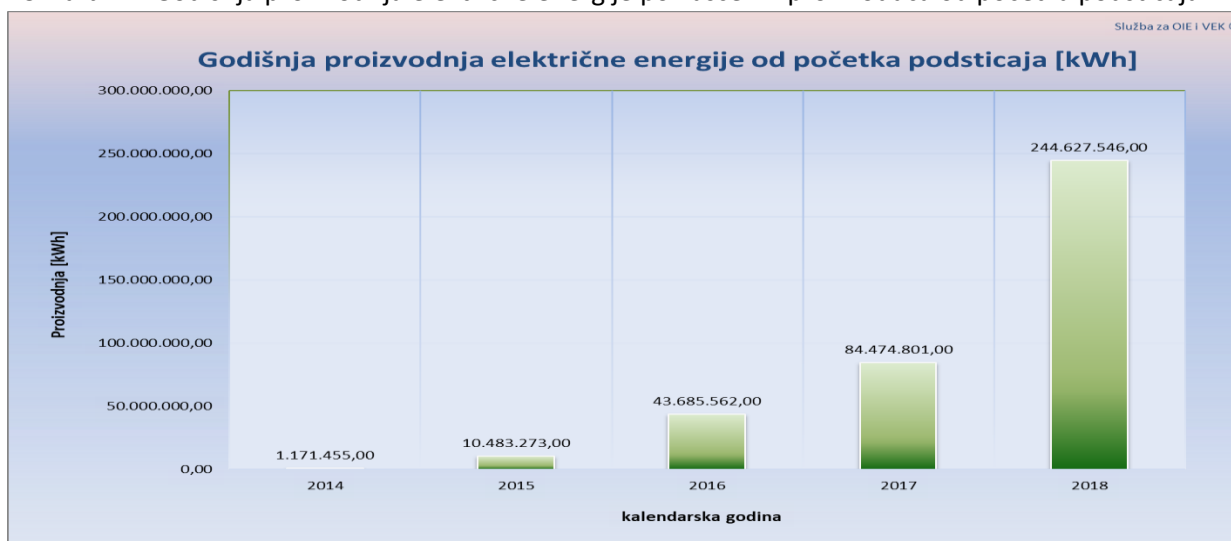
Slika br.3: Proizvodnja električne energije povlašćenih proizvođača u odnosu na ukupnu potrošnju električne energije u 2018. godini

Od početka primjene podsticajnih mjera za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoeфикаsne kogeneracije (01.05.2014.godine), zaključno sa 31.12.2018. godine, povlašćeni proizvođači su proizveli ukupno **384.442.637 kWh** (prikazano grafikom na slici br. 4).

U 2018. je zabilježen rast proizvodnje električne energije u objektima povlašćenih proizvođača, prije svega zbog rada VE Krnovo tokom cijele godine, kao što je i planirano enerjetskim bilansom za 2018. godinu. Proizvodnja električne energije u 2018. godini je bila veća za 289,58 % u odnosu na prethodnu godinu.

Slika br. 4: Godišnja proizvodnja električne energije povlašćenih proizvođača od početka podsticaja

Osim svakodnevnih aktivnosti, u Službi za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju usklađene su i dopunjene pojedine procedure u radu u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima. Predstavnici Službe su učestvovali u aktivnostima prema Energetskoj zajednici, donošenju novih uredbi od strane Vlade Crne Gore, tj. nadležnog Ministarstva ekonomije, Pravilnika o registru i načinu vođenja garancija porijekla, u komunikaciji sa Agencijom i dr.

Tokom 2018. godine, u organizaciji Ministarstva ekonomije Vlade Crne Gore, odvijale su se aktivnosti na pripremi predloga izmjena i dopuna Zakona o energetici. Predstavnici Operatora tržišta su, kao članovi Radne grupe, koju je tim povodom formiralo Ministarstvo ekonomije, zajedno sa ostalim zaposlenim, dali značajan doprinos realizaciji istih.

4. Međunarodna saradnja

Veoma bitan aspekt djelovanja Operatora tržišta je i njegova međunarodna aktivnost, tj. saradnja sa institucijama koje se bave istom ili sličnom djelatnošću, kao i drugim relevantnim institucijama iz oblasti energetike.

Tokom 2018. godine Operator tržišta je ostvario:

1. Saradnju sa operatorima tržišta iz zemalja najbližeg okruženja:

Sa slovenačkim operatorom tržišta električne energije (BORZEN), tokom 2018. godine nastavljena je uspješna saradnja u skladu sa Memorandumom o saradnji. Saradnja je Operatoru tržišta omogućila da sa respektabilnim partnerom razmjenjuje iskustva i znanja, koja su od izuzetne važnosti sa aspekta usvajanja najbolje prakse i standarda poslovanja, kao i njihovog iskustva u pogledu normativno-pravne uređenosti. U tom cilju je, u junu 2018. godine, ostvarena radna posjeta tri predstavnika Operatora tržišta BORZEN-u.

Tokom 2018. godine se odvijala poslovna komunikacija sa hrvatskim operatorom tržišta energije (HROTE), koja je rezultirala radnom posjetom tri predstavnika Operatora tržišta HROTE-u. Zatim su još dva predstavnika Operatora tržišta bila u odvojenoj radnoj posjeti HROTE-u. Radne posjete su se, između ostalog, odnosile na sagledavanje primjene praktičnih iskustava u poslovima koji su specifični za operatore tržišta. Dogovorena je dalja stalna komunikacija i saradnja. Planirana je i načelno dogovorena radna posjeta predstavnika HROTE-a Operatoru tržišta.

Ostvarena saradnja sa srbijanskim operatorom tržišta (EMS), iz prethodne godine, nastavljena je i u 2018. godini.

2. Saradnju sa berzama električne energije iz zemalja najbližeg okruženja:

Saradnja sa slovenačkom berzom električne energije (BSP South pool), uspostavljena tokom 2017.godine nastavljena je i u 2018. godini. U junu 2018. godine predstavnici Operatora tržišta su bili u radnoj posjeti slovenačkoj berzi električne energije.

U 2018. godini nastavljena je uspostavljena saradnja sa srbijanskom berzom električne energije (SEEPEx).

U junu 2018. godine predstavnici Operatora tržišta bili su u radnoj posjeti hrvatskoj berzi električne energije (CROPEX), čime je nastavljena dobra poslovna saradnja.

3. Učestvovanje na savjetovanjima, radnim grupama, seminarima i konferencijama

Tokom 2018. godine, zaposleni u Operatoru tržišta su nastavili da aktivno učestvuju na savjetovanjima, seminarima, konferencijama i u radnim grupama na domaćem i regionalnom nivou.

Predstavnici Operatora tržišta su učestvovali na sastancima EMI (Electricity Market Initiative) radne grupe, na nivou zemalja Jugoistočne Evrope, u organizaciji USAID-a i USEA, uz aktivno učešće predstavnika Energetske zajednice. Ova radna grupa se bavi uspostavljanjem najboljeg modela povezivanja tržišta električne energije na dan unaprijed tržištu na prostoru Jugoistočne Evrope.

Predstavnik Operatora tržišta je učestvovao u radu konferencije u Beču, koju su organizovali Međunarodna agencija za obnovljive izvore energije (IRENA) i Energetska zajednica, na temu: Balansiranje obnovljivih izvora električne energije.

Predstavnik Operatora tržišta je bio učesnik ljetnje škole Energetske zajednice održane u avgustu 2018. godine u Splitu.

U 2018. godini je nastavljeno učešće predstavnika Operatora tržišta u radnoj grupi WB6 pri Energetskoj zajednici.

Operator tržišta je značajno participirao u radu Energetske zajednice.

Predstavnici Operatora tržišta participiraju u radu Radne grupe za poglavlje 15 – energetika za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji.

Međunarodna aktivnost je izuzetno značajna, a posebno saradnja sa operatorima tržišta i berzama električne energije zemalja u regionu od kojih su neke članice Evropske unije. Zbog koristi koje Operator tržišta ima od razmjene znanja i praktičnih iskustava sa energetskim subjekatima koji obavljaju istu i sličnu djelatnost kao Operator tržišta, kao i sa drugim relevantnim institucijama iz oblasti energetike, potrebno je kontinuirano nastaviti i unapređivati saradnju.

III RAD ODBORA DIREKTORA

Odbor direktora je u 2018. godini održao 13 sjednica i razmatrao brojna pitanja iz svoje nadležnosti. Donio je: Program rada i finansijski plan Operatora tržišta za 2019.godinu (Poslovni plan) i dostavio Vladi Crne Gore na saglasnost; Odluku o menadžmentu; Pravilnik o sprovođenju popisa; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta; usvojio Izvještaj o popisu imovine i obaveza Operatora tržišta za 2017.godinu; predložio Vladi Crne Gore imenovanje nezavisnog revizora za vršenje revizije finansijskih iskaza za 2017.godinu; utvrdio predlog

Izvještaja o poslovanju i Finansijske iskaze za 2017. godinu i sa Izvještajem nezavisnog revizora dostavio Vladi Crne Gore na usvajanje; utvrdio Predlog odluke o izmjeni Odluke o osnivanju i Predlog odluke o izmjenama i dopunama Statuta Operatora tržišta, kao i Predlog odluke o raspodjeli dobiti i povećanju osnovnog kapitala Operatora tržišta i dostavio osnivaču radi donošenja; donio odluku o imenovanju predstavnika Operatora tržišta za članstvo u Odbor direktora Berze električne energije DOO. Odbor direktora je razmatrao podatke o poslovanju Operatora tržišta iz segmenta obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije i druga pitanja iz svoje nadležnosti, koja su se odnosila na redovno poslovanje i aktuelnosti iz domena poslovanja Operatora tržišta.

Odbor direktora je uputio inicijativu Upravi za imovinu Crne Gore za dodjelu poslovnog prostora za rad Operatora tržišta, kao prioritetne potrebe za dalji rad i funkcionisanje ovog privrednog subjekta.

U izvještajnom periodu Odbor direktora je početkom oktobra, po prethodnoj saglasnosti osnivača, imenovao novog izvršnog direktora Operatora tržišta.

IV FINANSIJSKO POSLOVANJE I REGULATORNI OKVIR

1. Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza

Operator tržišta vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni list CG", br. 52/16) i na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda ("Službeni list RCG", br. 69/02), po kojima se od 01.01.2003. godine u Crnoj Gori primjenjuju svi Međunarodni računovodstveni standardi ("MRS").

Finansijski iskazi sastavljeni su po načelu istorijskog troška, odnosno nabavne vrijednosti i cijene koštanja.

Podaci u Izvještaju za 2018. godinu iskazani su u Eurima.

2. Bilans uspjeha

Prihodi

Operator tržišta je u periodu od 01.01. do 31.12.2018. godini ostvario ukupan prihod u iznosu od 622.385,65 EUR-a koji se sastoji od poslovnog prihoda u iznosu od 619.131,44 EUR-a, finansijskih prihoda u iznosu od 585,54 EUR-a i ostalih prihoda u iznosu od 2.668,67 EUR-a.

Poslovne prihode čine prihodi od prodaje u iznosu od 603.698,29 EUR-a, koji su nastali po osnovu fakturisanja naknade za rad i naknade za izvoz snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima u skladu sa ugovorima o prenosu naknade za rad Operatora tržišta i naknade po osnovu izvoza električne energije. Iznos navedene naknade je određen Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za 2018. godinu koju je Regulatorna agencija za energetiku donijela 28.11.2017. godine.

Pored navedenog, poslovne prihode čine prihodi ostvareni po osnovu refundacije roditeljskog odsustva u iznosu od 15.433,15 EUR-a.

Finansijski prihodi su ostvareni u iznosu od 585,54 EUR-a, a odnose se na prihode po osnovu kamate na sredstva na žiro-računima Društva.

Ostali prihodi ostvareni u iznosu od 2.668,67 EUR-a, odnose se na prihod od naplaćenih otpisanih potraživanja od KAP u stečaju koja su, u 2013. godini knjižena na teret rashoda kroz ispravku vrijednosti potraživanja od kupaca u iznosu od 94.199,49 EUR-a, a odnosila su se na neizmirene obaveze za naknadu za rad Operatora tržišta.

Troškovi

- a. **Troškovi materijala** su ostvareni u iznosu od **7.147,94** EUR-a (od čega se na troškove materijala za održavanje higijene odnosi 457,11 EUR-a, troškove kancelarijskog materijala 2.680,36 EUR-a, troškove ostalog materijala-sitan inventar i slično 315,20 EUR-a, troškove režijskog materijala 709,25 EUR-a, troškove električne energije 2.787,16 EUR-a, troškove vode 198,86 EUR-a).
- b. **Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda** u ukupnom iznosu od **478.667,19** EUR-a odnose se na :
- Troškove neto zarada zaposlenih 237.559,69 EUR-a;
 - Troškove poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada 178.049,62 EUR-a;
 - Troškove naknada članovima Odbora direktora 17.456,62 EUR-a;
 - Troškove otpremnine za odlazak u penziju 12.986,19 EUR-a;
 - Troškove naknada po ugovoru o djelu 1.981,46 EUR-a;
 - Troškove smještaja, ishrane na sl. putu 2.284,36 EUR-a;
 - Troškove prevoza 7.494,19 EUR-a;
 - Troškove dnevnica na sl. putu 2.322,21 EUR-a;
 - Troškove prevoza na sl. putu 2.715,81 EUR-a
 - Troškove ostalih naknada zaposlenima 15.817,04 EUR-a

Zarade zaposlenih obračunate su u skladu sa propisima o radu i odredbama opštih akata Društva. Sve zarade iz 2018. godine obračunate su i ukalkulisane na teret rashoda 2018. godine. Sve zarade i naknade su isplaćene u 2018. godini. U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je obračunalo i uplatilo sve poreze i doprinose na isplaćene neto zarade i naknade zarada. Prosječan broj zaposlenih u 2018. godini je bio 19.

- c. **Troškovi amortizacije i rezervisanja** ostvareni su u iznosu od 6.629,84 EUR-a, a sastoje se od:
- Troškova amortizacije nematerijalnih ulaganja 461,67 EUR-a
 - Troškova amortizacije osnovnih sredstava 6.168,17 EUR-a
- d. **Ostali poslovni rashodi** ostvareni su u iznosu od **117.765,68** EUR-a i odnose se na:
- Troškove poštanskih usluga **410,30 EUR-a,**
 - Troškove telefonskih usluga **1.131,55 EUR-a,**
 - Troškove integris usluga **3.948,00 EUR-a,**
 - Troškove usluga prevoza u inostranstvu **961,80 EUR-a,**
 - Troškove usluga održavanja osnovnih sredstava **476,93 EUR-a,**
 - Troškove zakupa poslovnog prostora **47.215,87 EUR-a,**
 - Troškove komunalnih usluga **463,19 EUR-a,**
 - Troškove usluga čišćenja **909,60 EUR-a,**
 - Troškove računovodstvene revizije **1.900,83 EUR-a,**
 - Troškove savjetovanja i drugih intelektualnih usluga **1.568,00 EUR-a,**
 - Troškove drugih neproizvodnih usluga **263,60 EUR-a,**
 - Troškove naknade za licencu **2.979,00 EUR-a,**
 - Troškove za licencu računovodstveni program **240,00 EUR-a,**
 - Troškove reprezentacije **2.857,83 EUR-a,**
 - Troškove osiguranja **1.510,67 EUR-a,**

- Troškove platnog prometa u zemlji i inostranstvu **35.595,87 EUR-a**,
- Troškove prireza na porez **6.139,32 EUR-a**,
- Troškove pretplate na službeni list **239,25 EUR-a**,
- Troškove taksi **148,00 EUR-a**,
- Troškove dopirnosa priv. komori , sind., fond rada i drugi dopr **8.567,27 EUR-a**,
- Troškove oglasa **40,00 EUR-a** i
- Druge nematerijalni troškove **198,80 EUR-a**.

e. Ostali rashodi ostvareni su u iznosu od 758,67 EUR-a i odnose se na:

- Rashode po osnovu indirektnog otpisa zastarjelih potraživanja od kupaca iz inostranstva
 - iznos 696,05 EUR-a i
- Rashode po osnovu usklađivanja sa karticama PU iznos 62,62 EUR-a.

Tabela br. 10: Bilans uspjeha Operatora tržišta za period 01.01.2018. - 31.12.2018. godine

PRIHODI	EUR
1. Prihodi od prodaje	603.698
2. Ostali poslovni prihodi	15.433
Poslovni prihodi	619.131
 RASHODI	
1. Trošak materijala	(7.148)
2. Trošak zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(478.667)
3. Troškovi amortizacije i rezervisanja	(6.630)
4. Ostali poslovni rashodi	(117.766)
Poslovni rashodi	(610.211)
Poslovni rezultat	8.920
Finansijski prihodi	586
Finansijski rashodi	0
Finansijski rezultat	586
Ostali prihodi	2.669
Ostali rashodi	759
Rezultat iz ostalih aktivnosti	1.910
Rezultat prije oporezivanja	11.416
Poreski rashod perioda	(1.096)
Tekući porez na dobit	(285)
Odloženi poreski rashod ili prihod	(811)
 NETO DOBIT	 10.321

3. Bilans stanja

Stalna imovina Društva je, na dan 31.12.2018. godine iznosila 143.270,65 EUR-a, od čega se iznos od 9.538,33 EUR-a odnosi na vrijednost nematerijalnih ulaganja (softverske aplikacije), iznos od 13.722,32 EUR-a odnosi na vrijednost računarske i kancelarijske opreme, a vrijednost od 120.010,00 EUR-a odnosi se na učešće u kapitalu društva Berza električne energije DOO.

Odložena poreska sredstva iznose 938,75 EUR-a i nastala su usljed činjenice da je sadašnja vrijednost sredstava za računovodstvene svrhe manja od sadašnje vrijednosti sredstava u poreske svrhe; na utvrđenu razliku primjenjuje se stopa od 9% i evidentira se u aktivi bilansa stanja kao pozicija imovine. Za iznos utvrđenog odloženog poreskog sredstva vrši se povećanje neraspoređene dobiti koja ostaje za raspodjelu.

Obrtna sredstva iznose 10.470.829,42 EUR-a i odnose se na potraživanja od kupaca u iznosu od 4.068.859,07 EUR-a; potraživanja za pretplatu poreza na dobit u iznosu 14.737,35 EUR-a; gotovinu i gotovinske ekvivalente u iznosu od 5.874.957,91 EUR-a; potraživanja za PDV po ulaznim fakturama u iznosu od 2.325,98 EUR-a i razgraničeni ulazni PDV iskazan na računima koji se odnose na decembar 2018. godine, a ispostavljeni su u januaru 2019. godine u iznosu od 509.949,11 EUR-a.

Pozicije pasive sačinjavaju, **kapital** koji se sastoji iz osnivačkog kapitala Društva u iznosu od 10.000 EUR-a, (to je novčani ulog Osnivača - Vlade Crne Gore, a koji je uplaćen na osnovu Odluke o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću za organizovanje i upravljanje tržištem električne energije), **neraspoređena dobit** u kumulativnom iznosu od 572.069,93 EUR-a (odnosi se na neraspoređenu dobit tekuće godine u iznosu od 10.320,58 EUR-a i neraspoređenu dobit prethodnih godina u iznosu od 561.749,35 EUR-a) i **kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze** koje iznose 10.032.968,89 EUR-a, a sastoje se iz primljenih depozita u iznosu od 362.461,93 EUR-a, obaveza prema dobavljačima u iznosu od 4.755.524,19 EUR-a, obaveza za doprinose 92,82 EUR-a i razgraničene obaveze za PDV po računima koji se odnose na decembar 2018. godine, a ispostavljeni su u januaru naredne godine u iznosu od 412.627,39 EUR-a i vremenskih razgraničenja po osnovu balansnog mehanizma i obnovljivih izvora električne energije u ukupnom iznosu od 4.502.262,56 EUR-a (za balansni mehanizam iznos 724.016,27 EUR-a i za obnovljive izvore iznos 3.778.246,29 EUR-a)

Tabela br. 11: Bilans stanja Operatora tržišta na dan 31.12.2018. godine.

AKTIVA	EUR
I Stalna imovina	143.271
Nematerijalna ulaganja (računarski programi i licence)	9.539
Nekretnine postrojenja i oprema (računarska i kancelarijska oprema)	13.722
Učešća u kapitalu	120.010
II Odložena poreska sredstva	939
III Obrtna sredstva	10.470.829
Potraživanja	4.068.859
Potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	14.737
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5.874.958
Porez na dodatu vrijednost	512.275
Ukupno aktiva	10.615.039
 PASIVA	 EUR
I Kapital	582.070
Osnovni kapital	10.000
Neraspoređena dobit	572.070
II Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze	10.032.969
Obaveze iz poslovanja	5.117.986
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	4.914.983
 Ukupno pasiva	 10.615.039

V ZAKLJUČNI STAVOVI

Operator tržišta električne energije je tokom 2018. godine uspješno obavljao svoju djelatnost.

U 2018. godini Operator tržišta nije uspio da trajno riješi pitanje obezbjeđivanja adekvatnijih prostornih uslova i tehničko-tehnološke opremljenosti za rad. Operator tržišta i dalje funkcioniše u uslovima iznajmljenog i nedovoljno uslovnog poslovnog prostora, kao i nepotpunih softverskih i hardverskih rješenja. Da bi na pravi način, profesionalno odgovorio sve zahtjevnijim obavezama upravljanja tržištem električne energije, rješavanje ovih pitanja treba da bude prioritet Operatora tržišta u narednom periodu.

U 2018. godini izvršene su izmjene i dopune određenih internih akata Operatora tržišta u cilju pojednostavljivanja procedura za prijem i učestvovanje na tržištu električne energije i stvaranja boljih pretpostavki za uspostavljanje pune konkurencije, kako na veleprodajnom, tako i na maloprodajnom tržištu. Jasno su postavljene procedure, definisane obaveze i odgovornosti u odnosima sa svim učesnicima na tržištu električne energije.

U Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove obavljani su poslovi iz informatičke, ekonomsko-finansijske i pravne oblasti. Omogućeno je nesmetano funkcionisanje informacionog sistema, računovodstva, postupaka javnih nabavki, poslova praćenja i primjene zakona i drugih propisa, odnosa sa Agencijom, upisa, razvrstavanja, otpremanja i arhiviranja dokumentacije.

Služba za tržište električne energije je u potpunosti odgovorila svojim obavezama bez obzira na broj aktivnih učesnika koji se na tržištu električne energije konstantno uvećavao. Na tržištu električne energije u Crnoj Gori na kraju 2018. godine je učestvovalo 39 učesnika, od čega su 32 trgovci, 3 snabdjevači i po jedan kupac samosnabdjevač, proizvođač, operator prenosnog sistema i operator distributivnog sistema.

Tokom 2018. godine nije bilo nijednog prigovora balansno odgovornih subjekata i nosilaca balansne odgovornosti na količinske i finansijske obračune koji su sprovedeni.

U Službi za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju u toku 2018. godine uredno su obavljani svi poslovi vezani za ovaj dio djelatnosti Operatora tržišta, posebno u segmentu ažuriranja podataka o proizvodnji i finansijskog obračuna električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača. Na kraju 2018. godine u pogonu je bilo 13 mHE i vjetropark „Krnovo“ čime se proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije gotovo utrostručila u odnosu na prethodnu godinu. Sve obaveze prema povlašćenim proizvođačima su uredno izmirivane.

Finansijski iskazi za 2018. godinu, ukazuju na uspješno poslovanje u izvještajnoj godini. Ostvaren je pozitivan finansijski rezultat izražen kroz računovodstvenu neto dobit od 10.321 EUR-a.

Imajući u vidu razvojne potrebe Operatora tržišta, i dalje postoji potreba za jačanjem kadrovskih potencijala, obezbjeđivanjem adekvatnog poslovnog prostora za rad i neophodne informatičke infrastrukture.

Broj: 19/764-1

Podgorica, 26.07. 2019. godine

DOO „NORMA FIX“, NIKŠIĆ
Straševina bb
Tel/fax 040-253-465
Mob/Tel. 067-348-111

D.O.O. "NORMA FIX"
Broj 26/2019.
Nikšić, 29. 07. 2019. god.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE,,
PODGORICA

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
ZA 2018. GODINU

NIKŠIĆ,
JUL 2019. godine

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE,, PODGORICA

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH ISKAZA GODIŠNJEG RAČUNA ZA 2018. GODINU

SADRŽAJ

		strana
I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI:	
	BILANS USPJEHA ZA 2018. GODINU	4
	BILANS STANJA NA DAN 31.12.2018. GODINE	6
III	NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE	9-22

DOO „CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE“ PODGORICA

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

1. Izvršili smo reviziju priloženih Iskaza o finansijskoj poziciji - Bilansa stanja DOO „Crnogorski operator tržišta električne energije“ Podgorica, na dan 31.12.2018.godine, kao i odgovarajući Iskaz o ukupnom rezultatu - Bilans uspjeha, uz pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

2. Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

3. Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa opšteprihvaćenim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanivanjima datim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izvještaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka. Postupak revizije takođe uključuje i procjenu primijenjenih računovodstvenih principa i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva kao i ocjenu opšte prezentacije Finansijskih izvještaja.

Uvjereni smo da tako izvršena revizija pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

4. Po našem mišljenju, finansijski iskazi DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" Podgorica, na dan 31.12.2018. godine, daju istinit i objektivan prikaz finansijskog položaja, rezultata njegovog poslovanja za godinu koja se završava na taj dan, bez materijalno značajnih grešaka, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore.

Nikšić, 29.jul.2019.godine

DOO "Norma fix., Nikšić
Direktor
Ognjenović Mladen
Licenca br.18

DOO „CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE,, PODGORICA

Popunjiva pravno lice	
Matični broj 02849097	Šifra djelatnosti 4618
Popunjiva: <u>Snežana Marković</u>	

Naziv: DOO „CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE,, PODGORICA
Sjedište NIKŠIĆ

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01 do 31.12.2018 godine

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	I. POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201		619.131	620.081
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		603.698	609.830
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204			
631	4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		15.433	10.251
	II. POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207		610.211	505.593
50	1. Nabavna vrijednost prodane robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209		7.148	7.365
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210		478.667	404.600
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		6.630	17.426
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		117.766	76.202
	A. POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213		8.920	144.488
66	I. FINANSIJSKI PRIHODI	214		586	835
56	II. FINANSIJSKI RASHODI	215			581
	B. FINANSIJSKI REZULTAT (214-215)	216		586	254
67, 68, 691 i 692	I. OSTALI PRIHODI	217		2.669	3.496
57, 58, 591 i 592	II. OSTALI RASHODI	218		759	429
	C. REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219		1.910	3.067
	D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220		11.416	117.809
690 – 590	E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221			
	F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222		11.416	117.809

	G. DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223		
	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	224		
	2. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja	225		
	3. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridruženih društava	226		
	4. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	227		
	5. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228		
	H. PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229	1.096	8.131
721	1. Tekući porez na dobit	230	285	10.810
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231	811	-2.679
	I. NETO REZULTAT (222+223-229)	232	10.321	109.678
	J. ZARADA PO AKCIJI			
	1. Osnovna zarada po akciji	233		
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234		

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji („Sl. list CG“ broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____
Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog
iskaza

Odgovorno lice

Dana _____

MP

Napomene na stranama 9-26 čine sastavni dio ovog izvještaja.
Mišljenje revizora-strana broj 3.

DOO „CRNOGORSKI OPERATOR TRŽISTA ELEKTRICNE ENERGIJE,, PODGORICA

Popunjiva pravno lice	
Matični broj 02849097	Šifra djelatnosti 4618
Popunjiva: Snežana Marković	

Naziv: DOO „CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE,, PODGORICA	
Sjedište: NIKŠIĆ	

**ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
na dan 31.12.2018. godine**

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napo me-na broj	Iznos	
				Tekuća godina	Po diobnom bilansu
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
00 (dio)	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	.001			
	B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	.002		143.271	67.487
.012	I. GOODWILL	.003			
.01 bez .012	II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	.004		9.539	300
	III NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	.005		13.722	17.177
020, 022, 023, 026, 027 (dio), 028 (dio), .029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	.006		13.722	17.177
024, 027(dio), 028(dio)	2. Investicione nekretnine	.007			
021, 025, 027(d io), 028(dio)	3. Biološka sredstva	.008			
	IV DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	.009		120.010	50.010
030, 031(dio), 032(dio), 039(dio)	1. Učešća u kapitalu	.010		120.010	50.010
031(dio), 032(dio)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	.011			
032(dio), 033 do 038, 039(dio)	3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	.012			
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	.013		939	1.750
.04	D. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	.014			

	E. OBRTNA SREDSTVA (016+017)	.015	10.470.829	14.881.526
10 do 13,15	I. ZALIHE	.016		
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	.017	10.470.829	14.881.526
20,21,22 osim 223	1. Potraživanja	.018	4.068.859	3.695.671
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	.019	14.737	15.022
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	.020		
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	.021	5.874.958	10.991.516
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	.022	512.275	179.317
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	.023	10615.039	14.950.763
	PASIVA			
	A. KAPITAL (102 do 109)	.101	582.070	571.749
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.000	10.000
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103		
32	III. REZERVE	104		
330,331 i 333	IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	105		
332 i 334	V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	106		
34	VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107	572.070	561.749
35	VII. GUBITAK	108		
237	VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	109		
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	110		
40 (dio)	I. DUGOROČNA REZERVISANJA	111		
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	112		
414, 415	1. Dugoročni krediti	113		
41 bez 414,415	2. Ostale dugoročne obaveze	114		
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115		
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	116	10.032.969	14.379.014
	I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117	10.032.969	14.379.014
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	118		
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	119		
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	120	5.117.986	5.989.541
45,46 i 49 osim 498	4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121	4.914.983	8.389.473
47,48 osim 481	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost	122		

	i ostalih javnih prihoda				
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123			
40 (dio)	II KRATKOROČNA REZERVISANJA	124			
	E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125		10.615.039	14.950.763

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji („Sl. list CG“ broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____ Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Dana _____

MP

*Napomenama uz finansijske iskaze daje se opis primjenjenih računovodstvenih politika i analitičko pojašnjenje materijalno značajnih bilansnih pozicija.

Napomene na stranama 9-22 čine sastavni dio ovog izvještaja.

Mišljenje revizora-strana broj 3

Napomene uz finansijske izvještaje

Osnov za obavljanje revizije i prezentaciju finansijskih izvještaja

Obaveza za vršenje revizije finansijskih iskaza preduzeća, propisana je članom 29 Zakona o reviziji ("Sl. list CG", br 001/17. od 09.01.2017. godine)

Prethodne revizije:

Revizija finansijskih izvještaja DOO „Crnogorski operator tržišta električne energije,, Podgorica je rađena za 2016. godinu i za 2017. godinu, tako da se na rezultate iste možemo osloniti kada su u pitanju početna stanja kako na sintetičkim tako i na analitičim računima Glavne knjige i Pomoćnih računovodstvenih evidencija.

1	OSNOVNI PODACI
	Puni naziv firme je: DOO „Crnogorski operator tržišta električne energije,, Podgorica Adresa Mjesto Podgorica Registровано kod Centralni registar Privrednih subjekata Podgorica Broj potvrde o registraciji 5-061998/001 Mat. br. 02849097 Šifra i naziv djelatnosti 4618 Broj radnika 31.12.2017.....19 Broj radnika 31.12.2018.....17 Finansijski iskazi su autorizovani od strane direktora dana 23.03.2019. datum štampe 23.03.2019. Žiro račun: -420-0105-520042000000850217- Devizni račun kod Hipotekarne banke AD Podgorica -535-12178-17- Prva banka CG osnovana 1901 -550-12542-93- Societe Generale banka Montenegro AD - -NLB Montenegro banka AD Podgorica -520-34503-65-Hipotekarna banka AD Podgorica Kratak istorijat: „Crnogorski operator tržišta električne energije,, DOO Podgorica (u daljem tekstu Društvo) je osnovano Odlukom Vlade Crne Gore, koja je objavljena u „Sl.list CG,, broj 076/10 od 23.12.2010. godine i br. 060/11 od 16.12.2011. godine, kao Društvo za organizovanje i upravljanje tržištem električne energije. Na osnovu Zakona o privrednim društvima, Društvo je 29.07.2011. godine upisano u Centralni registar Privrednog Suda pod registarskim brojem 5-061998/001. Osnivanje društva je izvršeno i u skladu sa Zakonom o energetici, koji je usvojen u Skupštini CG 22.04.2010. godine. Društvo posluje na osnovu Licence za djelatnost Operatora tržišta električne energije, koju je izdala Regulatorna agencije za energetiku pod brojem L-E-013. na period od 15 godina, tj. do 25.12.2026. godine. Pretežna djelatnost Društva je Specijalizovano posredovanje u prodaji posebnih proizvoda (šifra 4618) u smislu organizovanja i upravljanja tržištem električne energije u Crnoj Gori. Djelatnost Društva je organizovanje i upravljanje tržištem električne energije u Crnoj Gori u skladu sa Zakonom o energetici, kao i: -utvrđivanje tržišnih pravila koje odobrava Regulatorna agencija za energetiku (u daljem tekstu Agencija); -utvrđivanje pravila i procedura za javno nadmetanje u skladu sa uputstvima Agencije; -vođenje evidencije ugovora zaključenih na tržištu električne energije u skladu sa tržišnim pravilima; -vršenje obračuna količinskog odstupanja predaje i prijema električne energije od

	voznih redova, kao i finansijski obračun i kontrola finansijskog poravnanja utvrđenih odstupanja; -objavljivanje informacija koje su potrebne za nesmetana djelovanja tržišta i obavljanje energetske djelatnosti u skladu sa Zakonom na svojoj internet stranici; -vođenje evidencije o snabdjevačima i kvalifikovanim kupcima i njihovim međusobnim obavezama; -zaključivanje ugovora sa snabdjevačima radi postizanja obaveznog minimalnog udjela električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora električne energije i visokoefikasne kogeneracije; -prikupljanje naknade za podsticanje obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije od snabdjevača tarifnih i kvalifikovanih kupaca; -zaključivanje ugovora sa povlašćenim proizvođačima koji imaju pravo na podsticajnu cijenu; -obračunavanje, prikupljanje i raspodjelu sredstava prikupljenih od naknada za podsticanje obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije na proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije na osnovu zaključenih ugovora; -davanje mišljenja na pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima i -drugi poslovi u skladu sa zakonom i statutom Društva. Rješenjem o registraciji br.30-01-14293-2 od 29.07.2011. godine, Društvo je upisano u Registar poreskih obveznika, a Rješenjem o registraciji za PDV broj 30/31-10706-6 donijetog od strane istog poreskog organa dana 16.09.2011. godine, Društvo je postalo obveznikom poreza na dodatu vrijednost. Matični broj Društva je 02849097. Osnivač Društva je Vlada CG, koja upravlja Društvom preko Odbora direktora čije članove bira i daje im smjernice za rad. Nadzor nad radom društva u ime Osnivača vrši državni organ nadležan za poslove energetike (u daljem tekstu Ministarstvo). Organi društva su Odbor direktora i Izvršni direktor. Odbor direktora broji tri člana koje imenuje osnivač na prijedlog Ministarstva. Istim rukovodi predsjednik. Odbor direktora upravlja i rukovodi Društvom i vrši nadzor nad tekućim poslovanjem Društva. Izvršni direktor vodi operativno poslovanje Društva i rukovodi menadžmentom u skladu sa zakonom, statutom i ugovorom koji zaključi sa Odborom direktora. Isti je odgovoran za zakonitost rada Društva.
--	---

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

	2.1. Osnov prikazivanja
	Finansijski iskazi su pripremljeni u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu, koji nalaže čl.4 da se priprema finansijskih iskaza vrši u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Isto je regulisano odredbama Odluke o neposrednoj primjeni svih Međunarodnih računovodstvenih standarda u Republici Crnoj Gori („Sl.list RCG., br.69/02 i 80/08). Iznosi u finansijskim izvještajima iskazani su u € u cijelim iznosima bez decimala
	2.2. Pravila procjenjivanja
	Preduzeće je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo nadalje sumarno prikazane računovodstvene politike, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore. Osnovno pravilo procjenjivanja bilansnih pozicija je primjena nabavnih cijena.
	2.3.Uporedni podaci.
	Priloženi finansijski izvještaji sadrže uporedne podatke.
	2.4. Koncept kontinuiteta poslovanja
	Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom kontinuiteta poslovanja, što

	podrazumijeva da će Društvo nastaviti poslovanje u budućnosti neograničeno. Na datum sastavljanja finansijskih izvještaja ne postoje namjere niti se u predvidivoj budućnosti očekuje nastanak okolnosti koje bi uticale na kontinuitet poslovanja Društva.
	2.5. Iznosi u stranoj valuti
	Poslovne promjene u stranim valutama preračunavaju su u € po kursu na dan promjene. Za poslovnu 2018. godinu nije bilo promjena u stranoj valuti osim u eurima.
3.	PRIMIJEJENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE
	Računovodstvene politike su posebna načela, osnovi, konvencije, pravila i praksa koje je usvojilo Društvo za pripremanje i prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, ukidanja priznavanja, mjerenje i procjenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda Društva.
	3.1. Nematerijalna ulaganja
	Nematerijalna ulaganja moraju zadovoljiti kriterijum odvojivosti odnosno mora biti lako identifikovana kao nemonetarna i bez materijalnog obilježja. Vijek trajanja nematerijalne imovine stečene na osnovu ugovorenih ili drugih zakonskih prava ne može biti duži od perioda važenja tih prava ali može biti kraći u zavisnosti od perioda tokom kojeg se očekuje da će entitet koristiti imovinu. Ukoliko su prava dobijena na ograničeni period sa mogućnošću obnovljivosti, nematerijalna imovina može obuhvatiti i period obnovljivosti samo ako Društvo može izvršiti obnovu bez značajnih troškova. Da bi se sredstvo priznalo kao nematerijalno, mora imati vijek trajanja duže od godine dana i pojedinačnu vrijednost veću od 300.00 eura. Ako isto ne ispunjava navedene parametre ima se priznati u troškove perioda u vremenu u kojem je nabavljeno. Osnovica za obračun amortizacije nematerijalne imovine - ulaganja je nabavna vrijednost ili cijena koštanja. Kod nematerijalnih ulaganja sa neograničenim vijekom trajanja amortizacija se ne vrši. Svakim izvještajnim periodom se vrši procjena vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja sa razloga utvrđivanja uzroka koji im daju neograničen vijek trajanja. Ukoliko je došlo do promjene procjene iz neograničenog u ograničeni vijek trajanja ima se tretirati kao promjena računovodstvene procjene.
	3.1. Nekretnine, postrojenja i oprema
	Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se i podliježu amortizaciji materijalna sredstva koja ispunjavaju uslove propisane MRS 16, čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana, a vrijednost veća od 300.00 eura. Ukoliko materijalno sredstvo ne ispunjava navedene uslove priznaje se u korist rashoda perioda u kojem je nastalo. Nekretnine, postrojenja i oprema se početno iskazuju po nabavnoj vrijednosti, ili cijeni koštanja u skladu sa odredbama MRS 16. U nabavnu vrijednost, odnosno cijenu koštanja nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke tih sredstava ako su ispunjeni uslovi iz MRS 23 Troškovi pozajmljivanja. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalnog metoda. Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme vrši se od narednog mjeseca od mjeseca kada je izvršena njihova nabavka. Osnovicu za obračun amortizacije čini nabavna vrijednost, cijena koštanja ili poštena-fir vrijednost. Naknadni izdatak koji se odnosi na nekretnine, postrojenja i opremu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost ako su ispunjeni određeni uslovi, da utiču na produženje vijeka upotrebe, da su ulaganja veća od 5% njihove vrijednosti i da se očekuju ekonomske koristi. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava navedene uslove tretira se kao trošak perioda. Društvo je svoja osnovna sredstva razvrstalo u tri grupe uzimajući u obzir stopu amortizacije u računovodstvene svrhe, i to: -Softveri čiji je vijek upotrebe 5 godina ili stopa amortizacije 20%; -Računarska oprema s vijekom upotrebe 5 godina ili 20% stopa amortizacije i -Kancelarijski namještaj i oprema za napajanje čiji je vijek upotrebe 10 godina sa stopom amortizacije 10%
	3.2. Alat i sitan inventar
	Kao stalno sredstvo priznaju se ako su ispunjeni uslovi da je korisni vijek trajanja duži

	od godine dana, a pojedinačna vrijednost veća od 300.00 eura. U slučaju da ne zadovoljavaju ove kriterijume ista se tretiraju kao zalihe i otpisuju u cjelosti kao trošak perioda.
	3.3. Rezervni djelovi
	Rezervni djelovi koji prilikom ugradnje dovode do povećanja vrijednosti opreme na koju se ugrađuje više od 5% njene vrijednosti, ako joj se povećava vijek upotrebe i ako će dovesti do budućih ekonomskih koristi, takvi rezervni djelovi će se ugradnjom priznati kao povećanje vrijednosti opreme na koju se ugrađuju, u suprotnom isti će se tretirati kao rashod perioda.
	3.4. Investicione nekretnine
	Investicione nekretnine su nekretnine – zemljište ili građevinski objekat ili dio građevinskog objekta, koji se nabavlja radi rentiranja, uvećanja kapitala ili i jednog i drugog. Inicijalno se priznaje u visini nabavne vrijednosti, dok se naknadna ulaganja priznaju kao uvećanje vrijednosti u slučajevima ispunjavanja uslova kao kod nekretnina, postrojenja i opreme. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava te uslove, priznaje se kao trošak perioda.
	3.5. Stalna sredstva namijenjena prodaji
	Stalna sredstva namijenjena prodaji je grupa sredstava koja se drže radi otuđenja prodajom ili na neki drugi način pojedinačno ali u jednoj transakciji. Ta sredstva se knjiže kao posebna kategorija sredstava i to po nižoj od sledeće dvije vrijednosti: knjigovodstvenoj ili fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje koji se odmjeravaju kao stvarni, a ne kao pretpostavljeni. Navedena sredstva se sa velikom izvjesnošću moraju otuđiti za period od godine dana, za koji period ne podliježu obavezi obračuna amortizacije.
	3.6. Dugoročni finansijski plasmani
	Dugoročnim finansijskim plasmanima se smatraju učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i učešća u kapitalu drugih pravnih lica kao dugoročne hartije od vrijednosti namijenjene prodaji. Ovdje još spadaju i dugoročni krediti, hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja i ostali dugoročni plasmani. Dugoročni finansijski plasmani se inicijalno priznaju po njihovoj nabavnoj vrijednosti koja je predstavljena kao poštena količina novčanih sredstava koja je za njih data. Navedeni plasmani mogu biti držani i radi prodaje na neograničeno vrijeme, a ista se prodaju ili zbog likvidnosti ili zbog promjene kamatnih stopa ili cijene na tržištu istih. Na dan bilansiranja se vrši procjena vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti ili gubici u hartijama od vrijednosti koje su klasifikovane kao namijenjene prodaji, se priznaju u Bilansu stanja na strani kapitala. Kada dodje do otuđenja istih kumulirana priznavanja u promjenama u fer vrijednosti se knjiže u Bilansu uspjeha kao dobiti ili gubici od ulaganja u hartije od vrijednosti. Društvo za svaki obračunski period vrši procjenu da li je došlo do smanjenja vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana i u slučaju da jeste, kumulirani gubici koji su priznati u kapital se knjiže u Bilansu uspjeha bez obzira što dati finansijski plasman i dalje ostaje kao pozicija u Bilansu stanja.
	3.7. Zalihe
	Zalihe su sredstva (materijal ili roba) koja su namijenjena za prodaju ili u obliku materijala ili pomoćnih sredstava koja se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga. Zalihe se vrednuju po nižem iznosu, bilo po nabavnoj vrijednosti ili neto prodajnoj vrijednosti ako je niža u skladu sa MRS -2. Neto prodajna vrijednost je procijenjena vrijednost prodaje umanjena za troškove prodaje.
	3.8. Kratkoročna potraživanja i plasmani
	Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca po osnovu prodaje roba i usluga. Plasmanima se tretiraju dati krediti, hartije od vrijednosti, ostali kratkoročni plasmani sa rokom dospelja, odnosno prodaje od godine dana od dana bilansa. Kratkoročna potraživanja od kupaca mjere se po vrijednosti iz originalne fakture. Indirektan otpis potraživanja od kupaca na prijedlog Popisne komisije donosi svojom Odlukom Odbor direktora i isti se knjiži na teret ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca. Direktna otpis potraživanja od kupaca se vrši i knjiži kao rashod perioda na osnovu nedvosmislenih dokaza da je naplativost istih nemoguća i pored svih zakonskih pokušaja da se ista naplate. Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, takođe donosi Odbor direktora, a na prijedlog Popisne komisije.

	3.9. Gotovina i gotovinski ekvivalenti
	U Bilansu stanja, pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima obuhvataju se salda na računima kod banaka i stanje gotovine na blagajni.
	3.10. Obaveze iz poslovanja i druge obaveze
	Obaveze iz poslovanja i druge obaveze se vode po nabavnoj vrijednosti. Obaveze se smatraju dugoročne obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze. Kratkoročne obaveze su obaveze koje dospijevaju u roku od godine dana od dana bilansiranja, a odnosi se na ugovorenu obavezu predaje gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom preduzeću, kao i razmjena finansijskih instrumenata sa drugim preduzećem uz potencijalno nepovoljnije uslove. Dugoročne obaveze su obaveze koje dospijevaju u roku dužem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja. Dio dugoročnih obaveza koji dospijeva u roku od godine dana od dana bilansiranja se evidentiraju kao kratkoročni dio dugoročnih obaveza. Početno vrednovanje obaveza se vrši po njenoj nabavnoj vrijednosti odnosno količinom novčanih sredstava koja bi u tom momentu trebalo dati za nju, ili predstavlja poštenu vrijednost nadoknade koja je primljena za istu. Nakon početnog priznavanja Društvo mjeri njihovu vrijednost po amortizovanoj vrijednosti osim obaveza koje se drže radi trgovanja i derivata koji su vrednovani po fer vrijednosti. Obaveze u stranoj valuti se procjenjuju na dan bilansiranja, a svaka razlika se evidentira u Bilansu uspjeha. Smanjenje ili poravnanje se vrši direktnom metodom.
	3.11. Dugoročna rezervisanja
	Dugoročno rezervisanje priznaje se kada: -Preduzeće ima obavezu koja je nastala kao rezultat prošlih događaja -je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza, i -iznos obaveza može pouzdano da se izmjeri. Ukoliko nijesu ispunjeni ovi uslovi, rezervisanje se ne priznaje. Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za troškove u garantnom roku, rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih resursa, rezervisanja za zadržane kaucije i depozite, rezervisanja za troškove restrukturiranja Društva, rezervisanja za penzije i ostala rezervisanja za pokriće obaveza nastalih kao posljedica prošlih događaja, za koje je vjerovatno da će izazvati odliv resursa radi njihovog izmirenja i koji se mogu pouzdano izmjeriti. Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, a njihovo ukidanje se vrši u korist prihoda, dok se rezervisanja za buduće gubitke ne vrše. Rezervisanja se procjenjuju na svaki dan kada se vrši bilansiranje, korigovanjem istih, tako da tako korigovani predstavljaju najbolju vrijednost istih u tom trenutku. Kada se utvrdi da više neće biti potrebno odlivanje sredstava za izmirenje obaveza koje su pokrivene rezervisanjima, rezervisanje se ukida. Ako postoji vremenski učinak na vrijednost novca, vrši se diskontovanje rezervisanja putem diskontne stope koja je rezultat tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika vezanih za predmetnu obavezu.
	3.12. Prihodi i rashodi
	Prihodi se mjere po bruto fer vrijednosti primljene naknade uzimajući u obzir iznose svakog popusta. Prihodi se priznaju kada je izvjesno da će entitet imati buduće ekonomske koristi koje se mogu pouzdano izmjeriti. MRS-18 se primjenjuje u računovodstvenom obuhvatanju prihoda koji nastaju iz sledećih transakcija i događaja: -prodaje robe; -pružanja usluga; i -korišćenja sredstava entiteta od strane drugih, čime se ostvaruju kamate, tantijeme i dividende. Prodaja robe obuhvata prodaju proizvoda koje je entitet proizveo u cilju prodaje ili ih je kupio u cilju dalje prodaje kao i kupovina nekretnina koje se drže radi dalje prodaje. Pružanje usluga obično podrazumijeva izvršavanje od strane Društva ugovorom

	definisanih zadataka tokom ugovorenog vremenskog perioda, na osnovu čega se može pouzdano: - izmjeriti iznos prihoda, - utvrditi buduće ekonomske koristi, - utvrditi stepen dovršenosti te transakcije na kraju izvještajnog perioda, - utvrditi troškovi po osnovu te transakcije. Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici predstavljaju povećanja ekonomskih koristi i kao takvi po prirodi nijesu različiti od prihoda. Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke. Troškovi koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva uključuju rashode direktnog materijala i robe i druge poslovne kao što su troškovi ostalog materijala, proizvodne usluge, rezervisanja, amortizacija, nematerijalne troškove, porezi doprinosi nezavisni od rezultata, bruto zarade i ostali lični rashodi, sve nezavisno od momenta plaćanja. Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda, koji mogu, a ne moraju proisticati iz redovnih aktivnosti Društva. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nijesu po svojoj prirodi drugačiji od drugih rashoda.
	3.13. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja
	Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashod u periodu njihovog nastanka izuzev troškova pozajmljivanja koji su kapitalizovani. Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisani sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstava koje se kvalifikuje čine dio nabavne vrijednosti/cijene koštanja tog sredstva. Drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali. Ukoliko Društvo ostvari prihod po osnovu pozajmljenih sredstava tokom perioda investiranja, troškovi pozajmljivanja koji se kapitalizuju se umanjuju za tako ostvareni prihod.
	3.14. Porez na dobit
	Porez na dobit se utvrđuje u skladu sa zahtjevima propisanim Zakonom o porezu na dobit ("Sl.list CG" 65/01... 55/16)
	3.15. Događaji nakon datuma Bilansa stanja
	Događaje nakon datuma Bilansa stanja ili događaje poslije izvještajnog perioda obrađuje odnosno uređuje MRS-10. Događaji nakon Bilansa stanja su povoljni ili nepovoljni događaji koji nastaju između kraja izvještajnog perioda i datuma kada su finansijski izvještaji odobreni za objelodanjivanje. Mogu se identifikovati dvije vrste ovih događaja: -događaji koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na kraju izvještajnog perioda (korektivni događaji poslije izvještajnog perioda); -događaji koji ukazuju na okolnosti koje su nastale poslije izvještajnog perioda (nekorektivni događaji poslije izvještajnog perioda).
	2.16. Naknadno ustanovljene greške
	Ispravka naknadno ustanovljene materijalne značajne greške vrši se preko računa stanja sredstava, potraživanja, kapitala ili obaveza, na način utvrdjen po MRS-8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvene politike i greške. Materijalno značajnom greškom se smatra greška ili kumulativ svih grešaka koje prelaze iznos od 2% ukupnih prihoda u slučaju da nema karakter namjerne greške. Naknadno ustanovljene greške koje nijesu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda odnosno u korist prihoda perioda u kojem su iste identifikovane.

4. POJEDINAČNA OBJAVLJIVANJA - ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI -BILANS STANJA-

Na osnovu objelodanjenih računovodstvenih iskaza, dajemo izvještaj o pojedinačnim objavljivanjima materijalno značajnih pozicija Iskaza o finansijskoj poziciji - Bilans stanja. Izvršena je revizija svih materijalno značajnih pozicija Iskaza o finansijskoj poziciji - Bilansa stanja na osnovu koje su izvedene određene konstatacije i zaključci. Smatramo da će se na ovaj način steći jasna predstava o bilansnim pozicijama društva.

4.1. Stalna imovina

U Iskazu o finansijskoj poziciji - Bilansu stanja na dan 31.12.2018. godine objavljena je stalna imovina u iznosu od 143.271€, a što se odnosi na nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opremu i Dugoročne finansijske plasmane – učešće u kapitalu drugih.

4.1.1. Nekretnine, postrojenja i oprema

Opis	Nematerijalna ulaganja	Oprema	Učešća u kapitalu neamortizuje se	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje 01.01.2018.	203.214,05	50.069,60	50.010,00	303.293,65
Povećanje	9.700,00	2.713,24	70.000,00	82.413,24
Smanjenje				
Rashodovanje				
Stanje na 31.12.2018.	212.914,05	52.782,84	120.010,00	385.706,89
Kumulirana ispravk. vrijednosti				
Stanje 01.01.2018.	202.914,05	32.892,35		235.806,40
Amortizacija za 2018.	461,67	6.168,17		6.629,84
Smanjenje				
Stanje ispravke 31.12.2018.	203.375,72	39.060,52		242.436,24
Vrijednost na dan 31.12.2017.	300,00	17.177,25	50.010,00	67.487,25
Vrijednost 31.12.2018.	9.538,33	13.722,32	120.010,00	143.270,65

Izvršena je revizija svake od navedenih pozicija sa aspekta postojanja, strukture i promjena u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje nematerijalnog ulaganja u iznosu od 9.700.00€, odnosi se na nadgradnju postojećeg aplikativnog softvera Marketing Management po računu 180107 od Korona DD Ljubljana. Preduzeće je u tekućoj 2018. godini izvršilo ulaganja u nabavku opreme u iznosu 2.713.24€, a odnosi se na nabavku: - računarske opreme u iznosu 2.542.50€, mobilni telefon u iznosu 238.84€

Učešće u kapitalu drugih se odnosi na uplaćena sredstva na ime osnivačkog uloga Berze električne energije, na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore broj: 08-1578, od 17.06.2016. godine. Odbor direktora DOO „COTEE,“ je dana 31.05.2017. godine, donio Odluku o odobravanju osnivačkih akata Berze i uplate osnivačkog uloga u iznosu 50.010.00 eura koja se i dogodila 31.07.2017. godine. Takođe je po Zaključku Vlade CG br. 07-3876 od 26.07.2018. godine došlo do povećanja osnivačkog uloga Berze u iznosu od 70.000.00€.

4.2. Odložena poreska obaveza

Pošto je amortizacija u poreske svrhe veća od iste u računovodstvene svrhe za iznos od 9.012,57 €, što predstavlja osnovicu za utvrđivanje odložene poreske obaveze uz primjenu stope od 9% što iznosi 811.13€.

4.3. OBRTNA SREDSTVA

4.3.1. Kratkoročna potraživanja i gotovina

Revizija ove pozicije Iskaza o finansijskoj poziciji - Bilansa stanja je izvršena sa aspekta dokumentovanosti, postojanja, tačnosti, prikazivanja i naplativosti.

Ukupna kratkoročna potraživanja, plasmani, gotovina iskazana u Bilansu stanja na dan 31.12.2018. godine u iznosu 10.470.829€

U narednom prikazu data je struktura potraživanja.

Opis	2018	2017
Najznačajniji kupci su:		
Elektroprivreda CG	2.218.131.32	2.385.593.70
Uniprom Nikšić	1.567.055.04	967.978.07
CGES	283.165.55	340.980.29
Ino kupci	1.118.79	1.118.81
Kombinat aluminijuma Podgorica	91.530.92	94.199.49
-Energija gas and power	84.42	-
S v e g a potraživanja od kupaca	4.161.085.94	3.789.870.36
-Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	92.226.87	94.199.49
Stanje potraživanja od kupaca iz Bilansa stanja	4.068.859.07	3.695.670.87
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	14.737.35	15.021.97

Revizijom potraživanja od kupaca, je ustanovljeno, da je Popisna komisija za popis imovine, obaveza i potraživanja, svojim Izvještajem konstatovala da Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja na dan 31.12.2018. godine iznose 92.226.87€ i da se ista odnose na potraživanja od Kombinata aluminijuma Podgorica, a po osnovu prijave broj 199/13 od 06.08.2013. godine, podnijete Privrednom sudu u Podgorici radi uključivanja potraživanja u stečajni postupak. Članom 17. stav 1 Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl list CG., br. 40/08...61/13) propisano je da se ispravljeno potraživanje može priznati kao rashod perioda samo ako se nedvosmisleno dokaže da su ista bila prethodno uključena u prihode poreskog obveznika; da je to potraživanje u knjigama poreskog obveznika opisano kao nenaplativo; i da poreski obveznik pruži potrebne dokaze o neuspjeloj naplati tih potraživanja. Kombinat aluminijuma Podgorica je u 2018. godini izvršio uplatu iz stečajne mase dužnika u iznosu 2.668.67€, a po pravosnažnom Rješenju Privrednog suda Crne Gore u Podgorici St.broj 199/13 od 22.11.2017. godine, kojim je odobrena prva djelimična dioba diobne mase stečajnog dužnika KAP-a, kojim je predviđeno djelimično namirenje potraživanja stečajnog povjerioca DOO "COTEE" Podgorica u iznosu od 2.668.67€.

4.3.3. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Iskazani podaci se odnose na stanje Novčanih sredstava koja se nalaze na blagajni i žiro računima Društva na dan 31.12.2018.god.
Ova pozicija je iskazana u nominalnim vrijednostima.

	2018	2017
Gotovina u iznosu od		10.991.516.43
To čine sljedeći računi:		
-Prva banka Crne Gore	5.178.975.44	7.703.347.01
-Societe generale banka	1.052.70	1.142.70
-Hipotekarna banka BM	246.764.62	2.493.451.55
-NLB Montenegro banka	775.92	775.92
-Hipotekarna banka RDP	435.472.39	769.535.91
-Glavna blagajna	17.86	165.41
-Devizni račun Hipotekarna banka	11.898.98	23.097.93
-Devizni račun Prva banka Crne gore		-
Ukupno	5.874.957.91	10.991.516.43

Stanje na računima glavne knjige na kojima se vode novčana sredstva pojedinačno odgovaraju stanju izvoda sa žiro računa na dan 31.12.2018. godine i to kod Hipotekarne banke BM po izvodu br.16 od 04.12.2018. godine u iznosu 246.764.62€, kod Hipotekarne banke RDP AD Podgorica izvod br.128 od 28.12.2018. godine u iznosu 435.472.39€, kod Prve banke CG po izvodu br. 81 na dan 31.12.2018. godine u iznosu 5.121.192.35 eura, Kod Prve banke CG – Stambeni fond po izvodu br. 15. od

31.12.2018. godine u iznosu 57.783.09€, kod Societe generale banka Montenegro AD u iznosu 1.052.70€, kod NLB Montenegro banke AD Podgorica početno stanje 01.01.2018. godine u iznosu 775.92€. Stanje gotovine po Izvještaju blagajne od 31.12.2017. godine iznosi 17.86€. Stanje sredstava po deviznom izvodu broj 20180015 od 16.11.2017. godine, se vodi kod Hipotekarne banke AD Podgorica u iznosu 11.898.98€

4.3.4. Porez na dodatu vrijednost i AVR

U Iskazu o finansijskoj poziciji - Bilansu stanja, Porez na dodatu vrijednost i AVR su iskazani u iznosu 512.275,09€, a odnose se na unaprijed plaćene obaveze po osnovu PVD-a, tj. iskazan je PDV kredit kao razlika između ulaznog PDV-a sa pravom na odbitak i izlaznog PDV-a po izlaznim fakturama.

4.4.. KAPITAL

4.4.1. Struktura kapitala na dan 31.12.2018. godine je sledeća:

Red Br	Struktura kapitala	Kapital u €
1	Ulozi osnivača Vlada CG	10.000.00
2	Neraspoređena dobit	572.069.93
	Ukupno	582.069.93

Osnovni kapital u iznosu od 10.000.00 eura, predstavlja osnivački ulog Osnivača (Vlada Crne Gore) po Odluci o osnivanju društva broj 03-10685 od 16.12.2010.godine. Kumulirana neraspoređena dobit iznosi 561.749.35 eura do 31.12.2017. godine, a ista ostvarena poslovne 2018. godine u iznosu 10.320.58 eura.

4.5.KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE

4.5.1. Kratkoročne obaveze iz poslovanja, ostale kratkoročne obaveze i PVR

U narednom tabelarnom prikazu dati su podaci o obavezama prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja. Revizijom su obuhvaćeni dobavljači sa iskazanim saldonom na dan bilansa.

	Opis	2018	2017
	Obaveze prema dobavljačima		
	-Krnovo Green Energy	3.919.787.85	4.338.985.77
	-Hidroenergija Montenegro	269.741.71	681.982.40
	-Elektroprivreda CG	-	393.284.32
	-CGES	-	317.447.758
	-Kronor	267.234.88	136.175.34
	-Synergy	42.789.17	73.591.04
	-Igma energy	97.333.83	56.283.29
	-Crnogorski Telekom	5.50	483.41
	-Clean expres	211.02	213.01
	-Uniprom	-	128.27
	-Deponija	20.64	20.65
	-Okov	-	0.02
	-Planet	50.49	71.94
	-Telenor	477.34	501.39
	-Pošta Crne Gore	19.75	-
	-Hydro Bistrica	111.281.83	-

-Čistoća	20.65	-
-Elektrodistribucija CG	261.17	-
-Stambena zgrada Bul.Sv.Petra Cetinjskog	7.00	-
-Uniga osiguranje	115.96	-
-Holding One	3.166.09	-
-LJetopis	8.07	-
-Nord energy	42.991.34	-
	-	-
-Dobavljači iz inostranstva	-	-
Ukupno dobavljači	4.755.524.29	5.989.542.85
Ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja		
-Obračunati a nefakturisani troškovi PVR	-	7.055.529.11
-PVR Balansni mehanizam	4.502.262.56	1.333.943.82
-Ostale kratkoročne obaveze	362.461.93	-
-ostale obaveze za doprinose na teret poslodavca i porez na zarade	92.82	-
Ukupno Ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja	4.864.816.31	8.389.472.93
Obaveze po osnovu PDV-a	412.627.39	-
Ukupno kratkoročne obaveze	10.032.968.99	14.379.013.78

Ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja proizilaze iz specifičnog poslovanja Društva koje se odnosi na :

- vremenska razgraničenja za balansni mehanizam iznos 724.016,27€
- vremenska razgraničenja za obnovljive izvore iznos 3.778.246,29 €
- 4.502.262,56 €

Ovi iznosi se odnose na:

- Poslovanje koje obuhvata transakcije vezane za primjenu balansnog mehanizma i
- Poslovanje koje obuhvata otkup električne energije od povlašćenih proizvođača i prodaje te električne energije snabdjevačima, kupcima samosnabdjevačima i operatorima zatvorenog distributivnog sistema.

Djelatnost koju Društvo obavlja je apsolutno regulisana, što znači da Regulatorna agencija za energetiku odobrava regulatorno dozvoljeni prihod Društvu na osnovu priznatih troškova poslovanja, a u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije.

Regulatorno dozvoljeni prihod za Društvo se obezbjeđuje iz naknade koju plaćaju krajnji kupci, naknade koju plaćaju izvoznici električne energije iz Crne Gore i, opciono, naknade evidentiranja bilateralnih kupoprodajnih ugovora koji predstavljaju prodaju električne energije Crnoj Gori iz inostranstva, a plaćaju je učesnici na tržištu električne energije u Crnoj Gori - trgovci koji prodaju tu električnu energiju.

Finansijsko poslovanje Društva se odvija kroz tri segmenta:

- 1.Finansijsko poslovanje koje obuhvata novčana sredstva koja predstavljaju regulatorno dozvoljeni prihod COTEE-a,
- 2.Finansijsko poslovanje koje obuhvata transakcije vezane za primjenu balansnog mehanizma i ne predstavlja prihod i rashod perioda
- 3.Finansijsko poslovanje koje obuhvata otkup električne energije od povlašćenih proizvođača i prodaje te električne energije snabdjevačima, kupcima samosnabdjevačima i operatorima zatvorenog distributivnog sistema i ne predstavlja prihod i rashod perioda.

Specifična djelatnost koju obavlja Društvo uslovljava da se, preko bankovnih računa Društva, odvija promet novčanih sredstava koja služe za sprovođenje balansnog mehanizma i takođe za aktivnosti otkupa električne energije od povlašćenih proizvođača i prodaje te električne energije snabdjevačima, kupcima samosnabdjevačima i operatorima zatvorenog distributivnog sistema.

Balansni mehanizam je skup pravila i procedura koje uspostavlja Operator tržišta u cilju omogućavanja Operatoru prenosnog sistema da balansira prenosni sistem u realnom vremenu i naplati troškove balansiranja. Društvo, u okviru svojih nadležnosti, u primjeni balansnog mehanizma ima ulogu da u obračunskom periodu (jedan mjesec) utvrdi koji su subjekti - učesnici na tržištu električne energije izazvali debalans u elektroenergetskom sistemu Crne Gore i u kojim iznosima - količinski obračun (MWh), kao i da utvrdi finansijski iskaz utvrđenih debalansa.

Nakon utvrđenog i potvrđenog finansijskog obračuna proisteklog iz utvrđenog količinskog obračuna Društvo naplaćuje novčana sredstva od učesnika na tržištu koji su raspolagali sa manjom količinom električne energije od one koja im je bila potrebna. Tim novčanim sredstvima plaća učesnicima na tržištu električne energije koji su raspolagali sa većom količinom električne energije od one koja im je bila potrebna i jednim dijelom "pokrili" debalans u elektroenergetskom sistemu Crne Gore i Operatoru prenosnog sistema za pokrivanje troškova koje je imao prilikom kupovine električne energije neophodne za potpuno balansiranje prenosnog sistema.

Balansni mehanizam je, iz opravdanih razloga, koncipiran tako da se na račun Društva uplaćuje više novčanih sredstava nego što su njegove finansijske obaveze proistekle iz primjene balansnog mehanizma. Iz tog razloga na kraju kalendarske godine, odnosno po okončanom količinskom i finansijskom obračunu za mjesec decembar, na računu Društva se nalaze određena finansijska sredstva koja mu ne pripadaju i kojima ne može raspolagati.

Saglasno Metodologiji za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije koju je donijela Regulatorna agencija za energetiku, COTEE je dužan da preostala novčana sredstva iz primjene balansnog mehanizma uplati na račun CGES-a (Operator prenosnog sistema).

II Poslovanje Društva vezano za obnovljive izvore proističe iz zakonske obaveze da otkupljuje električnu energiju od povlašćenih proizvođača i prodaje je snabdjevačima, kupcima samosnabdjevačima i operatorima zatvorenog distributivnog sistema. Važno je istaći sledeće:

1. Vlada Crne Gore se opredijelila da podstiče proizvodnju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije i u tom cilju utvrđuje otkupnu cijenu za tu električnu energiju.
2. COTEE DOO je zakonski obavezan da otkupljuje električnu energiju od povlašćenih proizvođača.
3. Snabdjevači, kupci samosnabdjevači i operatori zatvorenog distributivnog sistema zakonski su obavezni da kupuju tu električnu energiju od COTEE DOO.
4. Novčana sredstva koja se, tokom kalendarske godine, nalaze na računu Društva za ovu namjenu, ne pripadaju kompaniji, već služe isključivo za svrhu izmirenja obaveza vezanih za otkup električne energije od povlašćenih proizvođača.
5. Usled objektivnih okolnosti i nepredvidivosti mnogih parametara vezanih za datum ulaska u pogon nekog novog povlašćenog proizvođača i ukupne proizvodnje povlašćenih proizvođača tokom kalendarske godine, a imajući u vidu da Ministarstvo ekonomije jednom godišnje (do 20. januara) utvrđuje naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije, može se dogoditi da na kraju kalendarske godine, odnosno po okončanom finansijskom obračunu za mjesec decembar, na računu Društva, za ove namjene ostanu određena finansijska sredstva.
6. Preostala finansijska sredstva na kraju kalendarske godine su sredstva koja se mogu koristiti isključivo za otkup električne energije od povlašćenih proizvođača, a Ministarstvo ih uzima u obzir kada utvrđuje naknadu za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije za narednu kalendarsku godinu.

5. POJEDINAČNA OBJAVLJIVANJA POZICIJA ISKAZA O UKUPNOM REZULTATU – BILANS USPJEHA

5.1. Poslovni prihodi

Revizijom Iskaza o ukupnom rezultatu – Bilansa uspjeha za period 01.01. – 31.12.2018. godine obuhvaćene su sve materijalno značajne pozicije kako prihoda, tako i rashoda. Na taj način smo stekli jasnu predstavu o prikazanom poslovnem rezultatu za navedeni period. Izvršen je uvid u dokumentaciju i evidencije preduzeća po sistemu slučajnog uzorka, uz to je sagledana dokumentovanost poslovnih promjena. Prihod je mjeran po bruto fer vrijednosti uz umanjeње svih odobrenih popusta. Primljene naknade su u obliku novca, te se prihod može pouzdano izmjeriti. Ispunjeni su uslovi za priznavanje prihoda u Bilansu uspjeha, po MRS 18.

U narednoj tabeli prikazana je struktura prihoda:

5.1.1. Poslovni prihodi	2018	2017
Prihodi od prodaje usluga		
Najznačajniji su:		
-Prihod od prodaje usluga	603.698.29	609.830,25
-Ostali poslovni prihodi	15.433.15	10.250.58
Ukupno poslovni prihodi	619.131.44	620.080.83

Prihodi od prodaje usluga u iznosu od 603.698.29 eura nastali su po osnovu pružanja usluga organizovanja i upravljanja tržištem električne energije, shodno ugovorima sklopljenim sa: AD Elektroprivreda CG i DOO »Uniprom« Nikšić u iznosu 603.623.12 eura, prihod od uplata za podatke 5.40 eura i prihodi od Energija gas and power u iznosu 69.77 eura. Ostali poslovni prihodi u iznosu od 15.433.15 eura, odnosi se na prihod od refundacija bolovanja.

5.2. FINANSIJSKI PRIHODI

Prihodi po osnovu kamate na sredstvima na žiro računima Društva u iznosu 585,54€.

5.3. OSTALI PRIHODI

Ostali prihodi ostvareni u 2018. godini iznose 2.668.67€, a odnose se na naplatu dijela otpisanog potraživanja od Kombinata aluminijuma a.d. Podgorica u stečaju.

5.4. POSLOVNI RASHODI

U narednim tabelarnim pregledima prikazana je struktura rashoda. Obzirom da Bilans uspjeha sadrži sintetički iskazane podatke o rashodima naredni strukturni prikaz rashoda omogućava da se analitički sagledaju rashodi poslovanja nastali u posmatranom periodu. Izvršen je uvid u dokumentaciju i evidencije preduzeća po sistemu slučajnog uzorka, uz to je sagledana dokumentovanost poslovnih promjena, a osim toga je ustanovljeno da se rashodi priznaju momentom nastanka. Revizijom pozicija Bilansa uspjeha za period 01.01. – 31.12.2018. godine obuhvaćene su sve materijalno značajne pozicije rashoda.

Rb. 207. Iskaza o ukupnom rezultatu - Bilansa uspjeha (Poslovni rashodi)

Tabela po podacima iskazanim u glavnoj knjizi za 2018. godinu:

Opis	€ Iznos
Rb. 209. Troškovi materijala	7.147.94
-Troškovi režijskog i kancelarijskog materijala	3.582.23
-Troškovi pomoćnog materijala	-
-Troškovi materijala za održavanje	457.11
-Troškovi rezervnih djelova	-
-Troškovi alata i inventara	82.56
-Troškovi ostalog materijala	40.02

-Troškovi električne energije	2.787,16
-Troškovi upotrebe vode	198,86
Rb.210. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	478.667,19
-Troškovi neto zarada	237.559,69
-Troškovi poreza na zarade na teret zaposlenog	36.388,28
-Troškovi doprinosa na zarade i naknade na teret zaposlenog	100.776,63
-Troškovi doprinosa na teret poslodavca	40.884,71
-Troškovi naknada po ugovoru o djelu	1.927,60
-Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih naknada	53,86
-Troškovi naknada članovima UO I NO	17.456,62
-Troškovi otpremnina za odlazak u penziju	12.986,19
-Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu	2.284,36
-Naknade troškova prevoza na službenom putu	2.715,81
-Naknade troškova prevoza na rad i sa rada	7.494,19
-Isplate za 8. mart, Novu godinu	556,90
-Putni nalog-dnevnice	2.322,21
-Ostale naknade troškova zaposlenima, poslodavcu i drugima	15.260,14
Rb.211. Troškovi amortizacije i rezervisanja	6.629,84
-Troškovi amortizacije proporcionalnom metodom	6.629,84
Rb.212. Ostali poslovni rashodi	117.765,68
-Troškovi usluga prevoza u inostranstvu	961,80
-Troškovi PTT usluga u zemlji	5.489,85
-Drugi troškovi usluga održavanja	476,93
-Troškovi zakupa poslovnog prostora	47.215,87
-Troškovi komunalnih usluga	463,19
-Troškovi usluga čišćenja	909,60
-Troškovi revizorskih usluga	1.900,83
-Troškovi savjetovanja i druge intelektualne usluge	1.568,00
-Troškovi drugih neproizvodnih usluga	3.482,60
-Troškovi reprezentacije u zemlji	2.857,83
-Troškovi platnog prometa u inostranstvu	80,95
-Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada	1.510,67
-Troškovi platnog prometa u zemlji	35.514,92
-Troškovi prireza na porez na plate	5.941,55
-Drugi troškovi članarina, pretplate na sl.list	239,25
-Troškovi prireza na porez naknada	197,77
-Troškovi taksa	138,00
-Troškovi doprinosa Privrednoj komori	944,22
-Troškovi drugih doprinosa	7.623,05
-Troškovi oglasa	40,00
-Troškovi taksi	10,00
-Drugi nematerijalni troškovi	198,80
Rb. 218 –Ostali rashodi	758,67
-Obezvređenje potraživanja od kupaca u inostranstvu	696,05
-Rashodi po osnovu ispravke materijalno beznačajnih potraživanja	62,62
U k u p n o: Rb. 207=209+210+211+212	610.969,32

Troškovi zarada i naknada zarada zaposlenima, kao i naknade članovima Odbora direktora, su obračunate, sa istim terećeni troškovi izvještajnog perioda, s tim što su sve obaveze po osnovu istih isplaćene u 2018. godini.

Prosječni broj zaposlenih u Društvu u 2018. godini iznosi 19 radnika.

PTT usluge u iznosu 5.489.85€ su iskazane po osnovu integris usluga, po osnovu telefonskih usluga i ostalih transportnih usluga.

Troškovi zakupnine u iznosu 47.215.87€ nastali su po osnovu Ugovora o zakupu broj JN-2-5/18 od 26.01.2018. godine i Ugovora o zakupu br. JN-8-12/18 od 20.07.2018. godine.

Troškovi drugih neproizvodnih usluga u iznosu od 3.482.60€ odnose se na naknadu Regulatornoj agenciji za energetiku u iznosu 3.366.00€ i sl.

Pregledom dokumentacije koja se odnosi na troškove službenog puta primijetili smo da na jednom broju Putnih naloga nedostaju izvještaji sa službenog puta kao dokaz da je službeni put organizovan u poslovne svrhe.

Mišljenja smo da navedene greške nijesu materijalno značajne, ali da ubuduće ne bi trebale da se ponavljaju.

6. Porez na dobit

S1 T66 (C)	Preduzeće je u 2018. godini ostvarilo dobit od Poslovnih aktivnosti u iznosu 8.920€, pozitivan Finansijski rezultat u iznosu 586€, takođe dobit iz Ostalih aktivnosti u iznosu 1.910€. Prema tome Društvo je ostvarilo pozitivan Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja u iznosu 11.416€. Međutim, po poreskoj prijavi, društvo je ostvarilo Oporezivu dobit u iznosu 3.162.44€. Razlika u rezultatu u računovodstvene i poreske svrhe uzrokovana je većom amortizacijom u poreske svrhe u odnosu na amortizaciju u računovodstvene svrhe za iznos od 9.012.56€. Tekući porez na dobit po Poreskoj prijavi i Bilansu uspjeha iznosi 285€, Odložena poreska obaveza iznosi 811€, Poreski rashod perioda iskazan u obrascu Bilansa uspjeha Rb.229. iznosi 1.096€, te prema tome Društvo je ostvarilo Neto rezultat u iznosu 10.321€ koliko je i iskazano na poziciji Br. 232 Bilansa uspjeha.
------------	---

S 10T18	7. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA U skladu sa uputstvom o načinu utvrđivanja stanja: imovine, kapitala i obaveza na dan 31.12. 2018 godine, kao i svođenja prihoda, rashoda i rezultata poslovanja izvršeno je otvaranje poslovnih knjiga i drugih poslovnih evidencija u 2019. godini.
---------	--

DOO „Norma fix,, Nikšić
D i r e k t o r

U Nikšiću,
Datum: 29.07.2019.godine

Revizor,
Ognjenović Mladen

Licenca br. 18

